

**VJESNIK**  
**FRANJEVAČKE**  
**PROVINCIJE**  
**PRESVETOGA**  
**OTKUPITELJA**



Godina 59. Broj 1. i 2. Split, 2010.





## USTANOVE

Split - Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja  
[www.franjevci-split.hr](http://www.franjevci-split.hr)  
[provincijalat-franjevac@st.t-com.hr](mailto:provincijalat-franjevac@st.t-com.hr)  
 Split - Franjevački klerikat  
[franjevacki-kerikat@st.t-com.hr](mailto:franjevacki-kerikat@st.t-com.hr)  
 Split - Franjevački institut za kulturu mira  
[www.franjevacki-institut.hr](http://www.franjevacki-institut.hr)  
[kultura-mira@st.t-com.hr](mailto:kultura-mira@st.t-com.hr)  
 Makarska - Služba Božja  
[sluzba-bozja@st.t-com.hr](mailto:sluzba-bozja@st.t-com.hr)  
 Knin - Caritas župe sv. Ante  
[caritas\\_knin@inet.hr](mailto:caritas_knin@inet.hr)  
 Zagreb - Vicepostulatura oca Antića  
[otac-antic@zg.t-com.hr](mailto:otac-antic@zg.t-com.hr)  
 Frankfurt/M - Hrvatski dušobrižnički ured  
[www.kroatenseelsorge.de](http://www.kroatenseelsorge.de)  
[delegatur@kroatenseelsorge.de](mailto:delegatur@kroatenseelsorge.de)



## SAMOSTANI

Knin - Franjevački samostan Sv. Ante  
[franjevacki-samostan-kin@si.t-com.hr](mailto:franjevacki-samostan-kin@si.t-com.hr)  
 Visovac - Franjevački samostan Gospe Visovačke  
[samostan@visovac.hr](mailto:samostan@visovac.hr)  
[www.visovac.hr](http://www.visovac.hr)  
 Zaostrog - Franjevački samostan  
[www.samostan-zaostrog.hr](http://www.samostan-zaostrog.hr)



## ŽUPE

Banjevci - Župa sv. Nikole Tavelića  
[zupa.banjevci@hi.t-com.hr](mailto:zupa.banjevci@hi.t-com.hr)  
 Bilice - Župa Uznesenja BDM  
[www.zupabilice.hr](http://www.zupabilice.hr)  
 Proložac - Župa sv. Mihovila  
[www.prolozac.com](http://www.prolozac.com)  
[prolozac@prolozac.com](mailto:prolozac@prolozac.com)  
 Runovići - Župa Gospe Karmelske  
[www.runovici.hr](http://www.runovici.hr)  
 Split - Župa Gospe od Zdravlja  
[zupa-gospe@st.t-com.hr](mailto:zupa-gospe@st.t-com.hr)  
 Sinj - Župa Gospe Sinjske  
[www.gospa-sinjska.t-com.hr](http://www.gospa-sinjska.t-com.hr)  
[gospasinjska@hi.t-com.hr](mailto:gospasinjska@hi.t-com.hr)  
 Studenci - Župa sv. Ilije  
[www.studenci.hr](http://www.studenci.hr)  
 Šibenik - Župa sv. Ante - Šubićevac  
[www.subicevac.com](http://www.subicevac.com)  
[zupa@subicevac.hr](mailto:zupa@subicevac.hr)  
 Zagreb - Župa M. B. Lurdske  
[www.gospa-lurdska.hr](http://www.gospa-lurdska.hr)  
 Geretsried - Pfarrei Maria Hilf  
[www.pfarreimariahilf.de](http://www.pfarreimariahilf.de)



## MISIJE

Darmstadt-Hrvatska katolička misija  
[krotische.gemeinde.darmstadt@t-online.de](mailto:krotische.gemeinde.darmstadt@t-online.de)  
 Düsseldorf - Hrvatska katolička misija  
[www.cro.mission-duesseldorf.de](http://www.cro.mission-duesseldorf.de)  
 Esslingen - Hrvatska katolička misija  
[hkz-es@arcor.de](mailto:hkz-es@arcor.de)

Frankfurt/M - Hrvatska katolička misija  
[www.zupa-frankfurt.de](http://www.zupa-frankfurt.de)  
 Freising - Hrvatska katolička misija  
[croliculum@online.de](mailto:croliculum@online.de)  
 Kelheim - Hrvatska katolička misija  
[www.HKZ-MTH.de](http://www.HKZ-MTH.de)  
[KroatischeKath.GemeindeMTH@t-online.de](mailto:KroatischeKath.GemeindeMTH@t-online.de)  
 Köln-Hrvatska katolička misija  
[www.hkm-koeln.de](http://www.hkm-koeln.de)  
[hkm@hkm-koeln.de](mailto:hkm@hkm-koeln.de)  
 London - Hrvatska katolička misija  
[hkmlondon@gmail.com](mailto:hkmlondon@gmail.com)  
 München - Hrvatska katolička misija  
[www.baykro.de](http://www.baykro.de)  
 Sindelfingen - Hrvatska katolička misija  
[www.kkgsifi.de](http://www.kkgsifi.de)  
[kkg.sifi@drs.de](mailto:kkg.sifi@drs.de)  
 Stuttgart-Bad Cannstatt - Hrvatska katolička misija  
[www.HKZ-Badcannstatt.de](http://www.HKZ-Badcannstatt.de)  
[hkz\\_badcannstatt@yahoo.de](mailto:hkz_badcannstatt@yahoo.de)  
 Stuttgart-HKZ Bl. A. Stepinac i Sv. Martin  
[www.kkgs.de](http://www.kkgs.de)  
[info@kkgs.de](mailto:info@kkgs.de)  
 Vancouver - Hrvatska župa Srca Marijina  
[www.heartofmary.ca](http://www.heartofmary.ca)  
 Wuppertal - Hrvatska katolička misija  
[ujac@wtal.de](mailto:ujac@wtal.de)



## OSOBNE ADRESE

Ajdučić, fra Nikica  
[nikica.ajducic@st.t-com.hr](mailto:nikica.ajducic@st.t-com.hr)  
 Ančić, fra Božo  
[fraboazoancic@yahoo.de](mailto:fraboazoancic@yahoo.de)  
 Balajić, fra Siniša - Roma  
[sinke@libero.it](mailto:sinke@libero.it)  
 Bašić, fra Karlo  
[karlobasic@net.hr](mailto:karlobasic@net.hr)  
 Bebić, fra Josip  
[josip.bebic@kroatenseelsorge.de](mailto:josip.bebic@kroatenseelsorge.de)  
 Boban, fra Dujlo  
[fratar@pacbell.net](mailto:fratar@pacbell.net)  
 Brkan, fra Jure  
[juraj.brkan@st.t-com.hr](mailto:juraj.brkan@st.t-com.hr)  
 Brnas, fra Branko  
[b.brnas@12move.de](mailto:b.brnas@12move.de)  
 Buljan, fra Vuk  
[fravuk@gmx.de](mailto:fravuk@gmx.de)  
 Bustruc, fra Miroslav  
[miroslav.bustruc@st.t-com.hr](mailto:miroslav.bustruc@st.t-com.hr)  
 Crncević, fra Ante  
[ante.crncevic@zg.t-com.hr](mailto:ante.crncevic@zg.t-com.hr)  
 Cvitković, fra Josip  
[frajosipc@yahoo.fr](mailto:frajosipc@yahoo.fr)  
 Čarić, fra Boris  
[boris.caric@st.t-com.hr](mailto:boris.caric@st.t-com.hr)  
 Čavka, fra Ante  
[ante.cavka@st.t-com.hr](mailto:ante.cavka@st.t-com.hr)  
 Čovo, fra Ante  
[ante.covo1@st.t-com.hr](mailto:ante.covo1@st.t-com.hr)  
 Čovo, fra Šimun  
[simun.covo@st.t-com.hr](mailto:simun.covo@st.t-com.hr)  
 Čovo, fra Stjepan  
[ante-stjepan.covo@st.t-com.hr](mailto:ante-stjepan.covo@st.t-com.hr)  
 Čugura, fra Frano  
[pfano@htomail.com](mailto:pfano@htomail.com)  
 Čurčija, fra Božo  
[bozo.curcija@si.t-com.hr](mailto:bozo.curcija@si.t-com.hr)  
 Čurčija, fra Nikola  
[nikola.curcija@si.t-com.hr](mailto:nikola.curcija@si.t-com.hr)  
 Domazet, fra Anđelko  
[andjelko.domazet@st.t-com.hr](mailto:andjelko.domazet@st.t-com.hr)  
 Doljanin, fra Frano  
[frafrano@gospa-lurdska.hr](mailto:frafrano@gospa-lurdska.hr)  
 Dukić, fra Tomislav  
[t-dukic@kroatische-mission-muenchen.de](mailto:t-dukic@kroatische-mission-muenchen.de)  
 Erceg, fra Ivica  
[ivica.erceg@du.t-com.hr](mailto:ivica.erceg@du.t-com.hr)  
 Gotovac, fra Josip  
[josip.gotovac@si.t-com.hr](mailto:josip.gotovac@si.t-com.hr)  
 Grbavac, fra Josip  
[josip.grbavac@st.t-com.hr](mailto:josip.grbavac@st.t-com.hr)  
 Guljić, fra Petar  
[fra.petar.guljic@inet.hr](mailto:fra.petar.guljic@inet.hr)  
 Gverić, fra Drago  
[dragooofm@yahoo.fr](mailto:dragooofm@yahoo.fr)  
 Jukić, fra Nedjeljko  
[nedjeljko.jukic@st.t-com.hr](mailto:nedjeljko.jukic@st.t-com.hr)  
 Jurić, fra Ivica  
[ivicajuric@post.t-com.hr](mailto:ivicajuric@post.t-com.hr)  
 Hrgović, fra Jure  
[frajure@gmail.com](mailto:frajure@gmail.com)  
 Kapitanović, fra Vicko  
[Vicko.Kapitanovic@public.srce.hr](mailto:Vicko.Kapitanovic@public.srce.hr)  
 Klapež, fra Petar  
[fra.pklapez@gmx.de](mailto:fra.pklapez@gmx.de)  
 Kodžoman, fra Joško  
[josko.kodzoman@zg.t-com.hr](mailto:josko.kodzoman@zg.t-com.hr)  
 Križanović, fra Ivan  
[IvnKrizanovic@aol.com](mailto:IvnKrizanovic@aol.com)  
 Kulović, fra Josip  
[j.kulovic@arcor.de](mailto:j.kulovic@arcor.de)  
 Lubina, fra Petar  
[petar.lubina@st.t-com.hr](mailto:petar.lubina@st.t-com.hr)  
 Marković, fra Ante  
[frajojo@telda.net](mailto:frajojo@telda.net)  
 Milanović Litre, fra Frano  
[frafraus@yahoo.com](mailto:frafraus@yahoo.com)  
 Milanović Litre, fra Slaven  
[zupnik@gospa-lurdska.hr](mailto:zupnik@gospa-lurdska.hr)  
 Milanović Trapo, fra Petar  
[petarmilanovic49@yahoo.it](mailto:petarmilanovic49@yahoo.it)  
 Modrić, fra Miroslav  
[framiroslav@compuserve.de](mailto:framiroslav@compuserve.de)  
 Mrše, fra Marko  
[marko.mrse@st.t-com.hr](mailto:marko.mrse@st.t-com.hr)  
 Moro, fra Dušan  
[dušan.moro1@st.t-com.hr](mailto:dušan.moro1@st.t-com.hr)  
 Nimac, fra Marko  
[framarko@gospa-lurdska.hr](mailto:framarko@gospa-lurdska.hr)  
 Nimac, Stipe  
[stipe.nimac@st.t-com.hr](mailto:stipe.nimac@st.t-com.hr)  
 Odrlić, fra Miljenko  
[miljenko.odrljin@st.t-com.hr](mailto:miljenko.odrljin@st.t-com.hr)  
 Periša, fra Ante Branko  
[ante-branko.perisa@st.t-com.hr](mailto:ante-branko.perisa@st.t-com.hr)  
 Prolić, fra Mladen  
[mladen.prlic@st.t-com.hr](mailto:mladen.prlic@st.t-com.hr)  
 Repesa, fra Josip  
[josip.repesa@si.t-com.hr](mailto:josip.repesa@si.t-com.hr)  
 Runje, fra Domagoj  
[domagoj.runje@libero.it](mailto:domagoj.runje@libero.it)  
 Šabić, fra Nedjeljko  
[pnsabic@web.de](mailto:pnsabic@web.de)  
 Šimić, fra Josip  
[josip.simic1@zg.t-com.hr](mailto:josip.simic1@zg.t-com.hr)  
 Šimunović Jurić, fra Jure  
[jure.juric-simunovic@st.t-com.hr](mailto:jure.juric-simunovic@st.t-com.hr)  
 Šimunović, fra Ljubomir  
[ljubomirsimunovic@yahoo.com](mailto:ljubomirsimunovic@yahoo.com)  
 Škopljanač Mačina, fra Ivan  
[macina@arcor.de](mailto:macina@arcor.de)  
 Šušnjara, fra Stipe  
[stipe.susnjara@st.t-com.hr](mailto:stipe.susnjara@st.t-com.hr)  
 Tolić, fra Zvonko  
[ztolic@gmail.com](mailto:ztolic@gmail.com)  
 Tolić, fra Željko  
[zeljko.tolic@st.t-com.hr](mailto:zeljko.tolic@st.t-com.hr)  
 Toplak, fra Blaž  
[blaz.toplak@st.t-com.hr](mailto:blaz.toplak@st.t-com.hr)  
 Udovičić, fra Ivica  
[ivan.udovicic@st.t-com.hr](mailto:ivan.udovicic@st.t-com.hr)  
 Vučković, fra Ante  
[ante.vuckovic1@st.t-com.hr](mailto:ante.vuckovic1@st.t-com.hr)  
 Vukman, fra Marinko  
[marinko.vukman@drs.de](mailto:marinko.vukman@drs.de)  
 Vukušić, fra Ante  
[ante.vukusic@si.t-com.hr](mailto:ante.vukusic@si.t-com.hr)  
 Župić, fra Jozo  
[frajojo@gmx.de](mailto:frajojo@gmx.de)



## VJESNIK FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

ISSN: 1334-8248

Osnivač i izdavač:

Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja,  
 21000 Split - Trg Gaje Bulata 3  
 Tel: 021/ 348-182; Fax: 021/ 347-822;  
 e-mail: [provincijalat-franjevac@st.htnet.hr](mailto:provincijalat-franjevac@st.htnet.hr)

Odgovorni urednik: Dr. fra Željko Tolić, provincijal

Glavni urednik: Fra Ante Udovičić

Grafičko uređenje: Silvio Družević

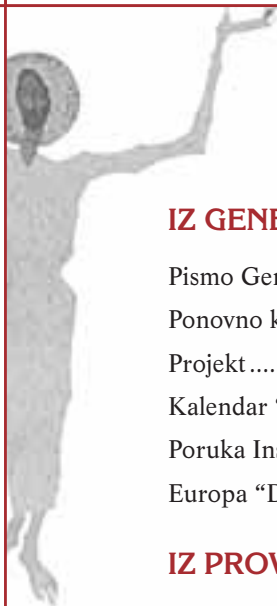
Tisak: Jafra-print d.o.o. Solin

List izlazi dvomjesečno

Naslovna stranica:

Josip Biffel, *Krist Kralj*, mozaik u franjevačkoj crkvi  
 Uznesenja Marijina u Makarskoj





## IZ GENERALNE KURIJE

Pismo Generalnoga ministra OFM za Uskrs 2010. godine .....	2
Ponovno krenuti od Evanđelja .....	6
Projekt .....	11
Kalendar "jakih vremena"(tf) i drugi susreti Generalnoga definatorija (dg) .....	23
Poruka Institucijama Europske zajednice u Bruxellesu 6. veljače 2010.....	23
Europa "Dom mira": franjevački doprinos za Europu vrijednosti .....	24

## IZ PROVINCIJALATA

Okružno pismo o. Provincijala.....	27
------------------------------------	----

## IZ TAJNIŠTVA

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definatorija održanog u Šibeniku 18. veljače 2010. ....	31
Izveštaj sa sastanka Provincijskog definatorija održanog u Makarskoj 24. ožujka 2010.....	33
Izveštaj sa sastanka Vijeća za duhovni život .....	34
Duhovne vježbe u 2010.....	35

## IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Blagoslov kapelice Sv. Franje u Rudi.....	36
Proslava Bl. Alojzija Stepinca i blagoslov župnog barjaka u Sonkoviću - župa Piramatovci .....	37
Postavljena i blagoslovljena nova zvona u Zmijavcima .....	38
In memoriam umjetniku, darovatelju i prijatelju.....	39
Proslava Sv. Nikole u HKM u Sindelfingenu.....	43
Došašće s Majkom Božjom Bistričkom u Ludwigsburgu .....	44
Obilježena 40. godišnjica Hrvatske katoličke zajednice u Ludwigsburgu.....	45
Proslava „Stepinčeva“ u HKM u Sindelfingenu.....	48

## NAŠI POKOJNICI

† Fra Nediljko Jukić.....	50
† Božica Boja Klarić .....	57
† Iva Brekalo - Ivuša .....	57

## BIBLIOGRAFIJA

Uzoru naše nade .....	58
Krunica naših dana .....	58
Teološki hod ekumenizma u XX. stoljeću.....	59



### Pismo Generalnoga ministra OFM za Uskrs 2010. godine

#### Spasimo čovjeka, spasimo stvoreno!

Draga braćo,  
*Gospodin vam dao mir!*

Uskrs je, svetkovina života. Uskrs je, pobjeda nad smrću i grijehom. Uskrs je, neizreciva radost za sve one koji vjeruju u uskrslog Krista, našu pravednost, nada za one koji plaču pred smrću, očajem i bijedom. Uskrs je, poziv na solidarnost bez granica: solidarnost s muškarcima i ženama, našom braćom i sestrama, solidarnost s *našom sestrom majkom zemljom* (usp. PS 9).

Prigodom svetkovine Uskrsa 2010. godine želim zajedno s vama, moja draga braćo i sestre, podijeliti nekoliko promišljana o dvije veoma povezane teme: tema siromaštva i tema cjelovitosti stvorenoga. Te teme, tako familijarne franjevačkoj duhovnosti, u skladu su s prvim i sedmim ciljem razvoja milenija i s pozivom Svetoga Oca da se “obnovi savez” između ljudskoga bića i okoliša, s njegovom porukom za Svjetski dan mira čiji je naslov veoma znakovit u tom smislu: “Ako želiš njegovati mir, čuvaj stvoreno”. Kao franjevci uvijek se trebamo sjećati odnosa čovjeka i zemlje i potrebe da osiguramo održivost okoliša.

#### Na strani siromašnih

Još su uvijek žive, i nadamo da neće pasti u zaborav, očajne slike koje smo vidjeli prilikom potresa koji je nedavno pogodio stanovnike Haitija: smrt, razorenost, bijeda sa svih strana. Otprije su tu također i druge tužne slike, u Aziji, prouzročene tsunamijem koji je ostavio potopljene bijedom tolike ljude onoga kontinenta. Ako tisuće mrtvih zbog prirodnih fenomena diraju našu senzibilnost, trebala bi nas jednako pogađati i bijeda u kojoj žive tolika naša braća.

Zbog onoga što smo vidjeli i osjetili, pitamo se: zašto svijet može dopustiti takve stvari? Zašto dok jedni rasiplju – ponekad među njih trebamo ubrajati i sebe same - drugima nedostaje ono najnužnije za egzistenciju? Kako je moguće da naše potrošačko društvo ostaje neosjetljivo na slične situacije? Čini nam se nemogućim, ali ono što smo vidjeli pokazuje nam, koliko god se to činilo nevjerojatnim, da su bijeda i glad stvarnosti koje su sablažnjivo prisutne u našem svijetu: muškarci i žene, djeca i stariji kojima nedostaje nešto tako temeljno kao što je komad kruha i čaša pitke vode da bi preživjeli, ili neki temeljni lijekovi da ne umru zbog bezazlene vrućice. Situacije ispod

ljudskog dostojanstva, kao one viđene na Haitiju, koje možemo vidjeti svaki dan na drugim kontinentima, napad su na dostojanstvo ljudske osobe. I najgore je to što sve to ima uzroke koji su dobro poznati: beskrupulozno zgrtanje bogatstva u rukama nekolicine, pokvarenost mnogih, ravnodušnost i neodgovornost gotovo svih.

Neke činjenice: 2,8 milijardi ljudi (40% svjetskog stanovništva) živi na područjima s različitim razinama nedostatka vode (1,8 milijarda ljudi trpi tešku oskudicu); milijarda ljudi glada. 32 % pučanstva južnih zemalja živi s manje od 1 dolara na dan. Na svjetskoj razini broj osoba koje preživljavaju s tim iznosom povećao se s 1,2 milijarde u 1987. godini na sadašnjih 1,5 milijardu. Ako se tako nastavi, taj će broj 2015. narasti na 1,9 milijardu ljudi. Svaki dan umire u svijetu 28.000 djece od posljedica siromaštva. 20% svjetskog stanovništva kontrolira 85% svjetskog bogatstva, dok ostalih 80 samo 1,5% bogatstva.

Možemo li mi, Manja braća ili članovi franjevačke obitelji, ostati neosjetljivi pred tim činjenicama? Mi koji smo dragovoljno izabrali siromaštvo i solidarnost s posljednjima i manjima, ne možemo se ograničiti na sažalijevanje ili optužbe, ostajući prekrivenih ruku. Od nas se traži puno više. Od nas se traži da budemo uz onoga tko trpi siromaštvo i glad, tko oplakuje svoje mrtve, prepoznajući, ljubeći i poslužujući Kristovo lice ondje gdje se uprisutnjuje: u novim materijalnim, moralnim i duhovnim siromaštvima koje suvremeno društvo proizvodi. Krik Isusov na križu, što ga obnovljenim intenzitetom slušamo na Veliki petak, objavljuje kako je on na sebe uzeo zlo da ga otkupi. Naš poziv nastavlja biti onaj Isusov i, kao On, pozvani smo uzeti bol i grijeh svijeta trošeći se u ljubavi (usp. *Ponovno krenuti od Krista* 27). Usvajajući Isusovo poslanje (usp. *Lk 4,16-19*), ne možemo prestati naviještati Evanđelje svim muškarcima i ženama za njihovo cjelovito spasenje, pružajući osobitu pozornost “siromasima” u različitim dimenzijama siromaštva. Kao što nas podsjeća Ivan Pavao II. u *Vita Consecrata*, “opredjeljenje za siromahe je prirodeno samoj dinamici ljubavi življene po Kristu” (VC 82). Mi franjevci trebamo se osjetiti osobito uključeni u to na jedinstven način.

U tom kontekstu želim izraziti svoje divljenje prema naporima koje mnoga braća, na svim kontinentima, ostvaruju s ciljem da olakšaju patnju i siromaštvo rubnih društava, nastojeći promicati pravedniji i solidarniji suživot. Hvala, braćo, jer očitujete svoju solidarnost s najpotrebnijima, polazeći od svoga stanja manjih. Hvala što ste *manji među manjima*.

*Kompendij socijalnog nauka Crkve* tvrdi: “Potrebno je napustiti logiku jednostavnog trošenja”. Isti Kompendij poziva također da se obnovi “svijest međuovisnosti koja međusobno povezuje sve stanovnike zemlje”. Pred dramom siromaštva i bijede u kojoj žive tolika naša braća, usred gospodarske krize koja pogađa milijune ljudi, od nas se traži duboki osjećaj solidarnosti

sa svima onima koji trpe; traži se od nas da si posvijestimo trpljenje osoba najpogođenijih tom situacijom; traži se od nas da provjerimo svoj stil života, bilo osobnog bilo bratskog, često označenog potrošačkim duhom; traži se od nas da nadvladamo zatvorenost u individualizam i isključivu pozornost na svoje interese, koji prejudiciraju svaki ljudski suživot. Iz našega stanja *manjih među manjima*, traži se da se osjetimo pozvanima i solidarnima, da rasvijetlimo stvarnost polazeći od Evanđelja. I da damo svoj doprinos kako bi svako ljudsko biće imalo dostojan društveni život, podsjećajući na Boga koji je Otac svih, braneci život, i to dostojan život.

U tom kontekstu tražim od svih naših jedinica da promišljaju ovu situaciju i da u isto vrijeme učine konkretne znakove i geste, svaka prema svojim mogućnostima, da pokažemo svoju solidarnost s najpotrebnijima. Podsjećam da u Generalnoj kuriji imamo *Fond solidarnosti "Sv. Franjo"* koji živi od dragovoljnih doprinosa i s kojim izlazimo ususret potrebnima, unutar i izvan Reda, kao što je sada slučaj s Haitijem. Dobro je uvijek podsjetiti na ono što kaže sam Isus u Evanđelju: "Što god učinite jednome od ove moje najmanje braće, meni učinite" (Mt 25,40).

## U obrani stvorenoga

Benedikt XVI. u svome učenju često se vraća jednoj temi – potrebi pozornosti prema situaciji u kojoj se nalazi naš planet, brizi za okoliš i potrebi da se brani stvoreno. Danas smo više nego ikada svjesni da se s temom siromaštva i gladi u svijetu treba suočiti iz perspektive upotrebe prirodnih bogatstava našega planeta. Dosadašnjom neracionalnom uporabom grubo preinačujemo sklad koegzistencije i klime koje su zajedničko dobro, dar Božji svima, i koje smo svi pozvani zaštititi za sadašnje i buduće generacije. Ekološka kriza se pretvara u problem etičkog i moralnog reda.

Uništavanje šuma, mijenjanje naravi živežnih namirnica, industrijalizacija bez kontrole, razvoj primijenjenih tehnika i nerazumno iskorištavanje ljudskih resursa, između drugih faktora, kidaju organski sklad zemlje. U specijaliziranim krugovima već kruži strašna riječ *terricidio (ubojstvo zemlje)*. Čovjek u tolikoj mjeri mijenja "zajedničku kuću" da, ako ne reagiramo odmah, bit će sve teže naći hranu, sve će se više povećavati bolesti povezane s vodom i s nedostatkom higijene, bit će sve više prisilnih migracija i bit će sve veći broj izbjeglica, povećat će se rizik oružanih sukoba s ciljem posjedovanja prirodnih bogatstava.

U svoj toj utrci prema uništenju prirode, siromasi su prve žrtve. Uistinu, prema *International Alert-u* danas ima 46 zemalja (mahom južna polutka) s 2,7 milijardi stanovnika, u kojima će učinci klimatske promjene, ujedinjeni s gospodarskim, društvenim i političkim problemima, izazvati visok rizik nasilnih sukoba.

Draga braćo i sestre, potrebno je čim prije postati svjestan te situacije te vlastitom racionalnom upotrebom prirodnih resursa, koliko god se moglo činiti da naše djelovanje ne može puno toga promijeniti, postati primjer drugima.

Naše *Generalne konstitucije* sadrže brigu Reda za očuvanje stvorenoga. Članak 71 je vrlo izričit u tom smislu. Osjećaj *poštivanja* prema *sestri Zemlji* priječi nas da budemo neutralni pred njezinim propadanjem koje uzrokuje ljudska ruka. Učiniti stvorenje *bratskim i korisnim*, kako od nas traže *Konstitucije*, znači informirati se i odvažno se suočiti sa situacijom sa svim operativnim sredstvima koja su nam na raspolaganju; preuzeti obranu stvorenoga, polazeći od etike odgovornosti; zajedno sa stvorenjem, životno i afektivno, zadivljeni slaviti čudesno djelo Stvoritelja. Za franjevačku viziju stvorenje je puno više nego prirodno bogatstvo koje treba iskoristiti ili jednostavno mu se diviti. Za vjernika i za franjevca stvorenje je “znak” i “sakrament” Stvoritelja.

Očuvanje stvorenoga traži od nas, draga braćo i sestre, umjereno i skromno upotrebljavanje prirodnih bogatstava, da se umijemo radovati malim stvarima svaki dan, izbjegavajući suvišak i rasipnost. Ako je potrošački mentalitet postao stil života, kao i nezasitna žeđ da se sve proždire – stvari, osobe, vrijednosti, vrijeme, slike – neodgodivo je dostići askezu života kao oblik slobode i odgovornosti. “Franjevačka askeza je posljedica savršene radosti - Tko je radostan, on slavi. Tko slavi, on uzajamno dijeli. Tko uzajamno dijeli, čini pravednost Stvoritelju i otmjen je sa svim stvorenjem” (*Pellegrini e forestieri in questo mondo*, str. 64).

Predlažem da svako bratstvo provjeri kako živi tu dimenziju franjevačke duhovnosti poštivanja prirode. Također predlažem da svako bratstvo slavi Dan Zemlje (22. travnja) i Svjetski dan okoliša (5. lipnja) u uskoj suradnji s laicima, stvarajući svijest odgovornosti prema stvorenom.

Draga braćo i sestre: Uskrs je, izidimo iz svojih grobova i, snagom uskrsloga Krista, naviještajmo evanđelje života cijelomu svijetu. Uskrs je, “da bi čovjeku vratio Očevo lice, Isus je morao ne samo uzeti ljudsko lice, već se čak opteretiti ‘licem’ grijeha (*Ulaskom u novo tisućljeće*, 25). Borimo se protiv grijeha i njegovih pogubnih posljedica u životu ljudi i u njihovim odnosima sa stvorenjem. Na taj način spasit ćemo čovjeka, spasit ćemo stvoreno, spasit ćemo same sebe.

Uskrs je, radujmo se i kličimo u Gospodinu. Uskrs je, Krist je uskrsnuo, aleluja, aleluja!

Vaš brat i poslužitelj

Fra José Rodríguez Carballo, OFM  
generalni ministar

Prot. 100652

## Ponovno krenuti od Evandjelja

### Smjernice za animiranje u šestogodištu 2010. - 2015.

#### Predgovor Generalnoga ministra

Draga braćo i sestre,  
*Gospodin vam dao mir!*

Završivši slavlje milosti početaka, mi braća i sestre pozvani smo nastaviti ono što smo slavili u ovim godinama milosti koje su nas dovele do slavlja 800. obljetnice utemeljenja Reda manje braće.

Već od svojih prvih susreta, Generalni definatorij, koga je izabrao Duhovski kapitul 2009. godine, kanio je ponuditi neke opće smjernice za animiranje života braće u sljedećih šest godina, u kontinuitetu s projektom *Milost početaka*, i imajući stalo na umu *Prioritete*. Plod učinjenog razmišljanja je dokument što vam ga danas predstavljam: *Ponovno krenuti od Evandjelja. Smjernice za animiranje u šestogodištu 2010. -2015.*

Projekt promatra tri etape: živjeti dar Evandjelja (godine 2010. – 2011.), uzvratiti dar Evandjelja (godine 2012. – 2013.) i preutemeljiti naše prisutnosti (2014. – 2015.). Svaki dio se okreće oko sljedećih glavnih jezgri: Evandjelje kao polazište, naše evangelizatorsko poslanje, u dijalogu sa svijetom, preutemeljiti i obnoviti naše strukture.

#### Evandjelje kao polazište

Evandjelje je polazište i središte gore spomenutog projekta animiranja, zbog čega i naslov: *Ponovno krenuti od Evandjelja*. Više od trideset godina, tj. od Drugoga vatikanskog sabora, naš život i poslanje bili su predmetom analiza do zasićenosti. Bez sumnje trebamo nastaviti činiti takve analize, ako ne želimo izgubiti vlak povijesti. *Delikatna* i mukotrpa vremena koja živimo (usp. VC 13), stalne i brze promjene kojima smo podložni obvezuju nas na to. Ipak, ne možemo se zaustaviti na analizama uzroka koji su nas doveli do sadašnje situacije, niti na znanstvenim studijama prošlosti koja je nepovratno iza nas. Nije dostatno niti odrediti niz smjerokaznih strategija i uobličiti još nesigurnu budućnost. Sve bi to moglo biti opasno ako bi nas dovelo da mislimo da je duboka obnova ili preutemeljidba našega života i poslanja zadatak a ne način života. Očito je da trebamo misliti na budućnost i pripravljeni se s *jasnoćom i odvažnošću*. Nužno je i razumljivo da trebamo tražiti i započeti strategije budućnosti. Ipak ne možemo izgubiti, zaboraviti ili odreći se snage i ciljeva sadašnjeg trenutka bogatog strastvenošću za



Krista i za čovječanstvo. I stoga je potrebno zapaliti novi oganj i ubrizgati novu limfu, ako ne riskiramo da umremo od hladnoće i od zakržljivosti.

Taj novi oganj, ta nova limfa mogu nam doći samo od povratka na Evanđelje, temeljnu i utemeljujuću jezgru našega oblika života (usp. PPr 1,1). U našem životu nije riječ jednostavno o opredjeljenju za savršenije nasljedovanje Isusa Krista, jer su svi krštenici pozvani da imaju „isto mišljenje kao i u Kristu Isusu“ (*Fil 2,5*). Niti je riječ o tome da si svojatamo isključivost određenih evanđeoskih kreposti, jer i Govor na gori je za sve (usp. *Mt 5,1sl.*). Budući da „dar Evanđelja stoji na početku našega bratstva“ (*PdV 6*), trebamo, u svakom času i u svakoj prigodi, stavljati Evanđelje, u njegovim najradikalnijim zahtjevima, kao temelj našega svakidašnjega života i kao prvi i posljednji kriterij našega djelovanja.

S druge strane, Evanđelje je, u punom smislu riječi, sam Isus. To znači da se zavjetovanje na Evanđelje „kao *pravilo i život*“ ne može svesti na jednostavnu izjavu dobrih nakana, nego to sa sobom nosi izazov da budemo i da djelujemo kao evanđeoske osobe, koje iz jakoga iskustva vjere i nasljeđujući oblik života što nam ga je Franjo ostavio, stavljaju Krista u središte svoga života i poslanja, kao sve svoga postojanja: „Štoviše, čak sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram..“ (*Fil 3,8sl.*). Život, naime, po Evanđelju, kao što je naš, ne može se jednostavno svesti na opsluživanje nekih tekstova, na zbor ponašanja, nego radije dovodi da se prihvati Isusova poruka u njezinoj cjelini i da se Isusa učini razlogom onoga što jesmo i što činimo (usp. PPr 10, 8-10).

Veliki izazov što ga imamo pred sobom, ako uistinu želimo biti značajni i ako želimo oživjeti našu karizmu, draga braćo i sestre, jest taj da ponovno započnemo od Evanđelja i da dopustimo da ono “prebiva” u nama. Samo tako moći ćemo jamčiti budućnost prema kojoj nas potiče Duh Sveti (usp. VC 110).

### Autentični svjedoci Evanđelja

To iskustvo da Evanđelje “prebiva” u nama preobražava nas u autentične svjedoke Isusove. To je ono što traži projekt *Ponovno krenuti od Evanđelja*. Nije riječ o jednostavnom propovijedanju Evanđelja, nego da budemo svjedoci Isusovi. Kao braća prve generacije i mi smo pozvani naviještati ono što živimo (usp. *PdV 7*). Put koji treba prijeći ima tri etape: *prihvatiti* Evanđelje kao Dobru vijest, *dopustiti* da Evanđelje promijeni naš život, kao što je promijenilo Franjin život (usp. *PdV 5*), i *ići* svijetom, u bratstvu i malenosti srcem okrenutim Gospodinu, uzvraćajući, svjedočenjem života i

izričitim navještajem, dar primljen od Evanđelja (usp. PdV 7.10.20). Nijedna od tih etapa ne smije biti zanemarena.

Takvo svjedočanstvo sadrži duboko iskustvo Boga. To uvjerenje je izrečeno u jednom od naloga Duhovskog kapitula 2009. godine, gdje se traži da „evangelizatorsko poslanje bude podržano snažnim iskustvom Boga“ (PdV, *Naloz i kapitula* 13). „Uzvjerovah, zato besjedim“ (2 Kor 4,13), kaže Pavao. „Život označen dinamizmom Evanđelja preobražava se u nezadrživi zanos za Kraljevstvo“ (PdV 28). Ne može se naviještati Riječ bez stvarnog susreta s Kristom i njegovim Evanđeljem. Misionar, evangelizator treba biti kao Pavao, osoba koja je zahvaćena, preobražena i motivirana Kristom i Evanđeljem.

Ukoliko su braća i sestre puka, naše poslanje je svjedočiti i uzvratiti Evanđelje *inter gentes*, u zajedništvu s muškarcima i ženama našega vremena, u raspoloženju da dajemo i primamo (usp. PdV 15), utjelovljujući uvijek novu poruku Evanđelja u različite kontekste u kojima živimo, prilagođujući svoj način govora komunikativnim kodovima svijeta, da bismo učinili razumljivim evanđeosku poruku onima koji nas slušaju (usp. PdV 16), polazeći od logike dara (usp. PdV 9), s maštom i kreativnošću (usp. PdV 9.10), prelazeći granice da pođemo ususret drugome, i u njenoj različitosti.

Nekad ćemo to svjedočanstvo pružati u našim zavičajnim mjestima i kulturama, drugi put će nas Duh Gospodnji potaknuti da pođemo do kraja svijeta. To je misija *ad gentes*, puni izraz misije *inter gentes*, koja „na poseban način ističe početni trenutak vjere“ (PdV 18), i koje se Red ne može odreći, jer je s njom povezana vjernost jednoj od njegovih utemeljujućih karakteristika (usp. PPr 12). I sve to u bratstvu, koje je prvi oblik evangelizacije, svjesni da „nijedan projekt evangelizacije nije ničija osobna inicijativa ili imovina; uvijek je bratstvo koje evangelizira“ (PdV 27). Postaje urgentnim stvaranje proročkih bratstava, bratstava koja su znakovi (PdV 8).

U poučljivosti Duhu, ujedinjujući karakteristike misije *inter gentes* i misije *ad gentes*, čitajući *znakove mjesta* i polazeći od našeg stanja *manjih među manjima na zemlji*, trebamo, pred bilo kojim drugom mjestom, davati prednost da *prebivamo na granicama*, dajući da nas zavedu *zaboravljeni i neljudski samostani* (usp. Sdp 37). Zbog toga nas Dokument Kapitula 2009. godine poziva da se *od-središtimo od sebe* i da budemo manje usmjereni na sebe (usp. PdV 14). Nužno je, draga braćo i sestre, da proširimo prostor naših šatora (usp. Iz 54,2) nepokretljivosti i učmalosti koje prijete da paraliziraju naš evangelizatorski dinamizam (usp. PdV 12).

Draga braćo i sestre, često smo očitovali zabrinutost zbog udaljenosti koja obično postoji između onoga što govorimo ili propovijedamo i našega stvarnog života. Ne možemo nastaviti jednostavno konstatirajući tu činjenicu. Čas je da Evanđelje svjedočimo iz dubokog iskustva vjere, u bratstvu i malenosti te ucijepljeni u stvarnost. Čas je da se pokrenemo, prijeđemo antropološke i zemljopisne granice, da se uputimo putovima svijeta, bivajući manje mjesni domoljubi, manje provincijski. Više nego ikada svijet potrebuje Evanđelja. Ne možemo ga iznevjeriti! Čas je da krenemo!

### U dijalogu sa svijetom

„Podite po svem svijetu“ (Mk 16,15). Isus, poslan od Oca, šalje također i nas svoje učenike. Polje poslanja Manje braće je *inter gentes*, tj. *na trgovima i na ulicama*, na mjestima gdje se muškarci i žene susreću, žive, rade, trpe i uživaju. Ne možemo se zadovoljiti samo time da očekujemo one koji nam dolaze. Potrebno je pokrenuti se. Potrebno je poći u susret muškarcima i ženama da im naviještamo Evanđelje, s evanđeoskom maštom i kreativnošću, premda to nije lišeno poteškoća.

Svijet je naš samostan, ponavljamo s određenim ponosom. Ipak, ako želimo da to bude vrijedan oslonac da *uzvratimo dar Evanđelja* trebamo ljubiti svijet, osjećati simpatiju za njega i ulaziti s njim u dijalog, „da bacamo pozitivan pogled na kontekste i kulture u koje smo uronjeni, otkrivajući u njima nove mogućnosti milosti koje nam Gospodin pruža“ (PdV 15). Sekulariziranu kulturu ne treba gledati samo kao prijetnju, nego također kao novu i očaravajuću prigodu da naviještamo Evanđelje, kao teološki i pastoralni izazov. Svijet tako nije samo bojno polje, nego osobito mjesto pripravljeno za sijanje dobrog sjemena. Ne možemo evangelizirati ono što ne ljubimo. Zašto ne prihvatiti sekularizaciju kao jedan od znakova vremena kojeg treba čitati i tumačiti u svjetlu Evanđelja? Naše vrijeme je vrijeme koje nam Bog pruža da naviještamo Dobru vijest. Manji brat se ne može odreći da, životom i riječju, predlaže osloboditeljsku snagu Evanđelja. Moguće je, između negativnih i kriznih datosti, uočiti snove koji se pojavljuju u muškarcima i ženama da se otvore kanali u njihovu životu i da se anticipira Kraljevstvo koje je proglašavao i živio Isus.

Biti misionar u svijetu znači također dijalogizirati s kulturom fragmenta, revidirati način govora koji koristimo, ići do rubnih područja i otvoriti se novim areopazima. To je duboki smisao prestrukturiranja o kojemu toliko govorimo. Ono se ne sastoji samo u zatvaranju prisutnosti i djelovanja. Ponekad ne ostaje drugo nego zatvoriti da bismo se otvorili tim novim areopazima.

## Preutemeljiti i obnoviti naše prisutnosti

Sav taj postupak se smješta u onaj stav na koji nas poziva Završni dokument Izvanrednoga generalnog kapitula iz 2006. godine: unići u trajni postupak razlučivanja (usp. Ggp 35), ozbiljno revidirati naše poslanje da iskusimo nove putove prisutnosti i svjedočenja (usp. GGp 33).

Od toga razlučivanja i od te revizije nijedna jedinica i nijedan se brat ne može smatrati oslobođen. Hitno je da se učini predah na putu da se razluči gdje smo, kamo idemo, kamo nas nuka Duh i prema kamo želimo ići. To je ono što upravo kani učiniti *moratorium* koga je odlučio posljednji Generalni kapitul (usp. *Naloz* 10).

Zbog sadašnje situacije, u mnogim slučajevima to razlučivanje će nužno dovesti do prestrukturiranja, zasigurno bolnog postupka, ali koji može biti življen kao trenutak pashalne milosti da si pokušamo ponovno dati značenje na proročkiji način (usp. *PdV* 31).

Sve to zahtijeva *ponovno unutarne oživljavanje*, duboko obraćenje Evanđelju u obliku života koji smo prigrlili zavjetovanjem. Samo tako možemo pronaći prikladne strukture za sadašnje situacije, koje nam po dinamičkoj vjernosti počecima omogućuju da budemo izazovni, da postavljamo pitanja današnjim muškarcima i ženama, da učinimo uvjerljivi prijedlog za zvanja.

Pred tim izazovima, iako Franjina karizma pripada Crkvi i svijetu, a ne samo nama, ne možemo dopustiti da ona umre. Mnoge će strukture trebati umrijeti, uključujući i neke jedinice, ipak ono što ne možemo dopustiti jest da umre karizma, štoviše, trebamo je nanovo oživjeti. To je naša odgovornost u sadašnjem trenutku, tome upravo teži prestrukturiranje.

## Završni poziv

Draga moja braćo i sestre, pred nama je velika prigoda koja je istovremeno i velika odgovornost: nanovo oživjeti naš evanđeoski život. To može biti najljepši plod *milosti početaka* koju smo zajednički živjeli ovih godina. Pozvani da u sebi nanovo oživimo poticaj početaka, dopustimo da nas Evanđelje prožme i bit ćemo preobraženi u nove ljude, slobodne, evanđeoske, autentične sluge riječi u zadatku evangelizacije. U kontinuitetu s Franjinim iskustvom i mi danas prihvatimo i čuvajmo u srcu Evanđelje, da uvijek bude svjetlo našim koracima (usp. Ps 118, 105), tako da naša konkretna opredjeljenja odgovaraju na zahtjeve Evanđelja koje smo obećali vjerno opsluživati.

Draga braćo i sestre, ja, vaš Ministar i sluga, u dubokom zajedništvu s braćom iz Definitorija, zaklinjem vas, u ljubavi koja je Bog (usp. *1 Iv* 4,16),

da prihvatite ovaj projekt animiranja što vam ga kao Generalni definatorij predložimo za ovih šest godina 2010. - 2015.

„I sve muškarce i žene koji ih blagohotno prime [...], neka blagoslovi Otac i Sin i Duh Sveti. Amen“ (2P 88).

Rim, 2. veljače 2010.

*Svetkovina Prikazanja Gospodinova*

Fra José Rodríguez Carballo, ofm  
generalni ministar

## Projekt

Slaveći milost početaka ponovno smo pošli sv. Franji i on nas je ponovno uputio Isusu Kristu i njegovu Evanđelju. Protoregula je sadržavala malo evanđeoskih rečenica koje su izražavale radikalne zahtjeve „sequela Christi – nasljedovanja Krista“. Da bismo s obnovljenom vjernošću slijedili našeg Oca svetog Franju, i mi ponovno polazimo od Evanđelja, da ga s njim živimo utjelovljujući u našem vremenu *Prioritete naše karizme*.

*Evanđelje je naše Pravilo i život* (usp. PPr 1,1). Ono je bitna jezgra našeg zavjetovanja (usp. GGKK 5,2). To zahtijeva da Evanđelje učinimo vrhovnom normom našeg života (osobnog i bratskog), da u središte stavimo osobu Isusovu, da dopustimo da Evanđelje rasvjetljuje naše odluke, naše projekte, da se damo uvući u Božju avanturu, da imamo povjerenja, da riskiramo, da se otvorimo njegovim zahtjevima, onim najradikalnijim.

Ponovno krenuti od jezgre iz koje je procvala franjevačka karizma, a to je upravo Evanđelje, znači *ponovno poći na Franjinu karizmatsku intuiciju*, prije nego se pomiješa s institucijom i onda s tolikim materijalnim strukturama (usp. 1 Čel 84).

Mi proučavamo i naučavamo drugima Božju riječ, ali često ne činimo da uniđe u naše srce, ne dopuštamo da Riječ prebiva u nama i ne živimo je s dosljednošću i autentičnošću. Još trebamo prijeći iz razuma u srce, iz spoznaje u osobno prianjanje, iz spoznajne vjere u življenu vjeru, da stvorimo objedinjenost u svome životu. Trebamo ponovno s obnovljenim zalaganjem slušati Isusov poziv: „obratite se i vjerujte Evanđelju“ (Mk 1, 15).

Često moramo “sačuvati” tolike strukture koje smo baštinili i svoje evangelizatorsko poslanje vršimo zajedno s mnogim aktivnostima, ponekad s previše njih, koje nas umaraju fizički i duhovno. Trebamo ponovno na prvo mjesto staviti osobe i duh, prijeći od evangelizacije povjerene

aktivizmu na evangelizaciju koja je označena novim autentično evanđeoskim prisutnostima.

*Naš projekt je da ponovno krenemo od Krista i njegova Evanđelja, da uvijek živimo i djelujemo u svjetlu Evanđelja i da Crkvi i svijetu ponovno predložimo plodnost.*

Toliki ljudi koji žive tešku krizu vrijednosti i koji su izgubili duhovno uporište očekuju od nas prije svega *autentično evanđeosko svjedočenje*, traže od nas da u svijetu budemo opipljiva prisutnost Boga, njegove ljubavi, koja propitkuje i sam svijet.

## Hod

Etape hoda što ga želimo zajedno prijeći su tri i izričemo ih na ovaj način: 1. *Živimo dar Evanđelja*, da obnovimo kvalitetu svoga života; 2. *Uzvratimo dar Evanđelja* svijetu s konkretnim gestama i s kreativnošću da nanovo oživimo naše evangelizatorsko poslanje; 3. *Preutemeljimo naše prisutnosti* i strukture da budemo lakši, slobodniji, značajniji i proročkiji.

Dinamizam sugeriraju glagoli: *živimo* – *uzvratimo* – *preutemeljimo*. Središnja jezgra je uvijek življeno Evanđelje koje je osoba Isusova, Riječ tijelom postala, i koje želimo “danas učiniti življenim” u nama, u našem poslanju i, štoviše, u našim strukturama.

## Metodološka uputa

*Tri tematske etape* sadržane u Dokumentu Duhovskog kapitula 2009. godine, imaju svoju unutarnju logiku i dosljednost i vjerujemo da mogu biti bitni i konkretni vodič za hod obnove i nove “kreativne vjernosti” bratstava i jedinica Reda.

Svaka tema bi trebala biti promatrana i življena u misionarskoj „napetosti“ i u otvorenosti svijetu, sukladno smjernicama Kapitula (usp. *Nalozi* 1).

Teme su predložene za *dvogodišnji hod*, ostavljajući slobodu provincijama i kustodijama da organiziraju svoje programe. Jedinice također mogu predvidjeti *godišnji program*, koristeći u tom slučaju interne pod teme.

Za svaku temu se predlaže temeljno NADAHNUĆE, koje predstavlja ideal prema kojemu treba težiti, s tekstovima Evanđelja koje je sv. Franjo smatrao povlaštenima, s tekstovima dvaju pravila, Generalnih konstitucija i Završnoga dokumenta Duhovskoga kapitula 2009. godine *Nositelji dara Evanđelja*. Tim tekstovima upućuje se na neka POSREDOVANJA, tj. na programe ili aktivnosti koje naznačuju *Nalozi* Generalnoga kapitula ili ih promiču različita generalna tajništva i uredi, a koja se smatraju sredstvima animiranja. Naznačeni su i neki KONKRETNI PRIJEDLOZI (izbori, zadaci).

I, napokon, sugeriraju se neke GESTE I ZNAKOVI koji mogu biti od pomoći da se produbljena tema ucijepi u život. Ti prijedlozi su različiti kako bi se dalo svakoj jedinici mogućnost izbora sukladno mjestima i kulturama.

Za produbljivanja “nadahniteljskih” tema u bratstvu osobito preporučamo da se koristi METODOLOGIJA EMAUSA sa sljedećim momentima: sabrati se, govoriti o onom što se živjelo u odnosu na temu; ponovno čitati iskustva u svjetlu Riječi i Pravila; moliti i slaviti Boga za primljene darove; slaviti bratsko zajedništvo; vratiti se braći i sestrama koji su u svijetu s novom dobrom vijesti (usp. Ggp 45).

### Godine 2010. - 2011.

#### ŽIVIMO DAR EVANĐELJA

„I ustanovi dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati“ (Mk 3,14).

„Čvrsto držimo riječi, život i nauk i sveto Evanđelje onoga koji se udostojao za nas moliti svoga Oca i objaviti nam njegovo ime“ (NPr 22,41).

Ponovno krenuti od Evanđelja,  
kao učenici i svjedoci,  
u osluškivanju današnjeg svijeta

#### Nadahnuće

Sve ima izvor u Bogu i svaka stvarnost se pojavljuje kao dar od Boga; *najveći dar koji smo primili „Evanđelje Isusa Krista Sina Božjega, dar koji je promijenio život Franje Asiškoga i koji mijenja život svakoga od nas“ (PdV 5). „Siromašak je samoga sebe potpuno shvatio u svjetlu Evanđelja“, podsjetio je papa Benedikt XVI.*

Takav *oblik evanđeoskog života je radikalno nasljedovanje Isusa*, kako ga je predstavio sv. Franjo i usmeno potvrdio papa Inocent III. u *Protoreguli*, i sadržan u *Nepotvrđenom pravilu* (usp. NPr 1,1-5 = Mt 19,21; 16,24; 19,29).

Imamo li živu svijest da je naš poziv, naše zavjetovanje *biti istinski učenici Isusovi* (usp. NPr 1,1; PPr 1,1) i živjeti Evanđelje „na način kako ga je sv. Franjo opsluživao i predložio“ (GGKK 1,1)?

Živjeti Evanđelje na “duhovno doslovan” način znači ponovno krenuti od evanđeoskoga korijena što čini da se pronađe *temeljno jedinstvo naših Prioriteta*:

- *kontemplativna dimenzija* se hrani darom vjere (GGKK 90) i redovitim čitanjem i meditacijom svetoga Evanđelja (GGKK 22,1);

- zajedništvo života u *bratstvu* rađa se iz „dara od Boga darovanog“ (GGKK 40) što je svaki brat i izražava se u „evanđeoskom“ stilu (GGKK 38) života;
- život u *malenosti, siromaštvu i solidarnosti* izražava biti „putnici i pridošlice na ovome svijetu“ (GGKK 64);
- *misija* Manjega brata je naviještati Evanđelje (GGKK 83,1; 88) kroz svjedočenje i riječ;
- „na *formaciju spada u prvome redu* izložiti i iskusiti franjevački način življenja Evanđelja“ (GGKK 127,4);
- *studiji* trebaju pripraviti za „naviještanje Evanđelja“ (GGKK 162).

Prihvatanje i opsluživanje Evanđelja učinili su Franju i njegove drugove „sposobnima za izbore koji čine konkretnima njihove intuicije“, osobito s obzirom na upotrebu novca, na „jahanje“, na odreknuće od povlastica, na povjerenje u Providnost, na brigu za „proročko bratstvo“, na sposobnost da „čitaju znakove vremena i da utjelovljuju Evanđelje na konkretan i razumljiv način u kulturu svoga vremena“ (PdV 8).

Polazeći od dara Evanđelja, polazeći od „*logike dara*“, Franjo je razvio značajnu „*evanđeosku maštu*“ (PdV 9) koja ga je dovela da postane navjestiteljem Evanđelja mira.

Slijediti Isusa uključuje s *njim uzajamno dijeliti navještaj Kraljevstva*, kako je bilo objavljeno sv. Franji u Porcijunkuli, po Evanđelju o slanju učenika koje je bilo uključeno u *Protoregulu*, i prisutno je u *Nepotvrđenom pravilu* (usp. NPr 14,1-4 = Lk 9,4-5; 10,5-7).

Sveti Franjo je shvatio da nije *mogao biti pravi učenik ako nije postao i svjedok Isusov*, i ta ga je „objava“ potpuno ispunila radošću kojom je klicao: „Ovo hoću, ovo tražim, ovo žudim izvršavati svim srcem“ (1Čel 22). Za Franju je *evanđeoski poziv usko vezan uz evangelizaciju* koja postaje izrazom susreta s Kristom i s Njegovom riječi (usp. TD 13; 1 Čel 22). Za Franju se poziv i poslanje poklapaju (usp. LM 4,2). Tako „već od prvih dana bratstvo se osjeća pozvanim naviještati ono što živi“ (PdV 7).

I danas, kao jučer, sva Manja braća „*poslana su naviještati Evanđelje po cijelom svijetu svakome stvorenju*“ (GGKK 83,1), sva „sudjeluju u zadaći evangelizacije cijele Crkve“ (GGKK 83,2), i sva, „gdje god se nalazili i što god radili neka se nastoje posvetiti zadaći evangelizacije“ (GGKK 84).

Život učenika i svjedoka je *itinerancija i simpatija za svijet*, koga priznajemo svojim samostanom, i također je *uzajamno dijeljenje* sa životom siromaha i onih koji su kraj puta (usp. PdV 7).

Umijemo li *slušati* upite ljudi i sami se učiniti prošnjacima smisla (usp. Ggp 6)? Jesmo li spremni *pratiti* ovaj svijet na putu prema spasenju (usp. PdV 29)?



## Posredovanja

Predah za razlučivanje:

*Moratorium, br. 1*

(*vidjeti – gdje se nalazimo?:* analizirati našu kvalitetu života, njegove mogućnosti i slabosti, naš evanđeoski identitet i gdje se nalazimo u Crkvi i u svijetu – godina 2010.);

*Moratorium, br. 2*

(*prosuditi – kamo nas potiče Duh? – godina 2011.*).

Otvoriti “školu molitve” u jednom bratstvu provincije ili konferencije (Nalog 9). Inicijative animiranja Tajništva za formaciju i studije, Tajništva za misije i evangelizaciju i Ureda za PMOS.

## Konkretni prijedlozi

- Promicati susret s Evanđeljem i s Isusovom osobom kroz *molitveno čitanje Riječi*, zasebno i zajedničko, na čest i redovit način (Nalozi 12; GGKK 22).
- S laicima, s Franjevačkom obitelji i s kršćanima drugih crkava uzajamno dijeliti susrete biblijske formacije, biblijskih grupa, molitvenog čitanja Riječi.
- Njegovati i/ili revidirati kvalitetu individualnog i zajedničkog života sukladno radikalnim zahtjevima “nasljedovanja Krista”; na primjer: skromnost u odijevanju i jelu, privatno ili zajedničko posjedovanje i upotreba automobila i drugih tehničkih sredstava, određenje neiskorištenih prostora, neki projekt solidarnosti s laicima u korist rubnih osoba ili misija, itd.

## Geste i znakovi

- Uprilичiti slavlje pomirenja u bratstvu da se pročisti i obnovi bratsko zajedništvo, u prigodi Porcijunkulskoga oprosta 2010. godine.
- Na osobit način slaviti 25. obljetnicu Duha Asiza 27. listopada 2011., po mogućnosti s trodnevnom pripravom (Nalozi 29).
- Učiniti da se Svetu Zemlju upozna kao mjesto utjelovljenja Evanđelja, također uz DVD Kustodije.

## Godine 2012. – 2013.

### UZVRATIMO DAR EVANĐELJA

„Pođite po svem svijetu, propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju“ (Mk 16,15).

„Što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama“ (1 Iv 1,3).

Ići po svijetu

(inter gentes i ad gentes),

u bratstvu i malenosti, da živimo svoje evangelizatorsko poslanje

## Nadahnuće

Franjo nas poučava (usp. NPr 17,17; 23,8) da „nam ništa ne pripada, sve je primljeni dar koji treba dijeliti i uzvratiti“ (GGp 19). Prvi veliki dar je *Evandjelje*, koje smo pozvani uzvraćati životom (cf. PdV 10; 11). Mi Manja braća osjećamo se pozvanima živjeti u logici dara koja svoj izvor ima u Euharistiji (usp. OP 1; PBr 28-29; Ggp 22), i smatrati svoje evangelizatorsko poslanje kao uzvratanje drugima primljenoga dara Evandjelja.

Priznajemo li da je naš prvi zadatak naučiti slušati Isusovu riječ i uzvratiti je današnjim muškarcima i ženama (usp. PdV 10)?

Prvi oblik evangelizacije je zajedništvo života u bratstvu (usp. GGKK 87,2)”. *Uvijek je bratstvo koje evangelizira“ (PdV 27). Premda neku djelatnost vrši jedan brat, taj djeluje u ime i po nalogu bratstva.*

Da se to mogne ostvariti u konkretnoj i svakidašnjoj stvarnosti nužno je izraditi projekt bratskog života i poslanja na način da „integriramo evangelizatorsko poslanje u kontekst našega života i ondje utvrdimo prioritete koji će voditi naše odluke“ (PdV 28).

Mi idemo po svijetu *kao braća i kao manji*, „kao sluge i podložni svima, miroljubivi i ponizni srcem“ (GGKK 64).

Kvalificiraju li se naši bratski odnosi po jednostavnosti, po tom da se učinimo „manjima“ od bilo koje osobe koju bismo mogli susresti (usp. GGKK 67)?

Promiče li naš odnos kao manjih epifaniju drugoga i dostojanstvo svake ljudske osobe (usp. GGKK 68,1)?

Dovodi li nas naša življena malenost do toga da činimo odvažne izbore i onamo gdje žive toliki selioci (usp. PdV 23)?

Evandeosko bratstvo koje hoće drugima donijeti primljeni dar Evandjelja treba znati čitati znakove vremena da shvati aktualnost i hitnost i da uzajamno u dubini dijeli život naroda, sa svom njegovom složenošću (usp. PdV 14).

Znamo li još „nastavati zemljopisne i antropološke granice“ našega vremena (usp. PdV 22)? Živeći u zajedničkim prostorima gdje zajedno prebivaju različite kulture i religije, umijemo li se formirati za dijalog i uzvraćati Evandjelje u tim istim prostorima (usp. PdV 24)?

Sveti Franjo nam je pokazao *dva načina evangeliziranja*: šutljivo svjedočenje (usp. NPr 16,6; GGKK 90-99) i izričiti navještaj (usp. NPr 16,7; GGKK 100-110). U ta dva oblika se isprepliću „označnice misije *inter gentes* s onima misije *ad gentes*, u sintezi koju je omogućila poučljivost Duhu Gospodnjem“ (PdV 20).

Prije svega braća žive među ljudima [*inter gentes*] i postaju podložni svima priznajući da su kršćani, prihvaćajući „život i društveni položaj malenih, živeći uvijek među [inter] njima kao manji“ (GGKK 66,1).

Misija *inter gentes* je *put uzvratanja dara Evandjelja*: svoju paradigmu ima u utjelovljenoj Riječi, uključuje utjelovljenje nas samih u naše vrijeme i pokazuje „način uprisutnjenja ondje kamo nas Gospodin šalje“ (PdV 13).

Da bismo živjeli i izvršili svoje poslanje među ljudima, znamo li od-središtiti se od sebe samih (usp. PdV 14)? Znamo li *practicirati dijalog* na različitim razinama (usp. PdV 15)? Umijemo li se stalno inkulturirati učeći „jezik svijeta i njegove kodove komunikacije kako bismo poruku učinili razumljivom“ (PdV 16)?

„Misija *inter gentes* nalazi svoj puni izraz i na određeni način svoje ispunjenje u misiji *ad gentes*“ (PdV 18; 19) koja uključuje prvi navještaj (kerigma), pozivati na obraćenje, učiniti da se rađa Crkva ili podržavati i razvijati još krhke i nepotpune crkve (usp. GGKK 117,2), predlagati i usađivati franjevačku karizmu.

Misija *ad gentes* ne rađa se iz neke ljudske inicijative, nego iz božanskoga nadahnuća (usp. PPr 12,1), potiče braću da prelaze kako zemljopisne tako i antropološke granice, da „borave na granicama“, da vrše našu itineranciju (usp. PdV 22), da budu solidarni s patnicima i rubnima (usp. PdV 23), da „dijele zajednički prostor“ koji je postao pluralan (usp. PdV 24), da „dijele našu misiju s laicima kao čin autentičnog uzvratanja Evandjelja, dara Božjega cijeloj njegovoj Crkvi“ (PdV 25).

Hoćemo li znati ponovno pronaći „snagu i misijski žar koji se ponekad čini da oslabljuje“ (PdV 20), obnavljajući poučljivost Duhu i prihvaćanje nadahnuća Gospodinova?

### Posredovanja

Predah za razlučivanje:

*Moratorium, br. 3*

(djelovati – *kamo želimo ići? Opredjeljenja koja treba uzeti za skorbu budućnost* - godina 2012.).

- Podržati i poticati službu za ekumenski, međureligijski i međukulturalni dijalog (*Naloz* 28).
- Učiniti da provincija uniđe u „u kulturu projekta života i poslanja“ (PdV 28) prateći „svako mjesno bratstvo u izradi projekta bratskog života u svjetlu smjernica koje je dao ovaj Kapitul“ (*Naloz* 7).

- Animiranje i inicijative generalnih tajništava za formaciju i studije, za misije i evangelizaciju i Ureda za JPIC.
- Plenarno vijeće Reda (*Naloz* 46).

### Konkretni prijedlozi

- Promicati formaciju za evangelizatorsko poslanje, na teorijskoj i na iskustvenoj razini (*Naloz* 17), s „formativnim misionarskim iskustvima“ (*Naloz* 18), njegujući društvenu senzibilnost i pažljivo čitanje znakova vremena i mjesta (usp. *PdV* 29).
- Provjeriti kako kročimo putovima uzvraćanja dara Evanđelja koje nam je pokazao Generalni kapitul 2009. godine (usp. *PdV* 12-16).
- Učiniti više “misijskim” župni pastoral i pastoral odgoja (*Naloz* 13; 19), koristeći odgovarajuća pomagala Reda.
- Uprisutniti u naš život molitve i pobožnosti, kao i u naš svakidašnji život i u vršenje naših službi, vrijednosti istinske pravednosti, mira i očuvanja stvorenoga, koje su ukorijenjene u Evanđelju (usp. *PdV* 30)

### Geste i znakovi

- Osigurati da barem jedno bratstvo u jedinici odgovori na zahtjeve nove evangelizacije, sukladno Nalogu 13.
- Uzeti mjesec listopad kao jako vrijeme slavlja, formacije i zalaganja za misije.
- Založiti se u uzvraćanju Evanđelja kroz neku gestu solidarnosti prema misijama Reda, ekonomskim doprinosom i/ili osobljem.
- Neka bratstvo promiče međureligijski ili međukulturalni susret s useljenicima koji se nalaze na njegovu području.

### Godine 2014. – 2015.

### PREUTEMELJIMO SVOJE PRISUTNOSTI

„Proširi prostore svoga šatora“ (Iz 54,2).

„Odvedoše je (Gospođu Siromaštinu) na neki brežuljak i pokazaše joj cijeli svijet, koliko ga se moglo vidjeti, pa rekoše: ‘Gospođo, ovo je naš samostan’“ (SvSav 63): naš samostan je svijet!

Provjeriti i obnoviti  
naše osobe, bratstva,  
djelatnosti i strukture,  
i razvijati suradnju i prestrukturiranje

## Nadahnuće

Naše temeljno opredjeljenje je živjeti dar Evanđelja na način kako je to predložio Franjo i uzvratiti ga svijetu, kao braća i kao manji, uronjeni u razdoblje brzih promjena koje pruža nove paradigme, kategorije i izazove. Takva svijest traži od nas trajno razlučivanje, *ozbiljnu reviziju naših praktičnih izbora* i, osobito, „hrabrost da započnemo nove putove prisutnosti i svjedočenja (Ggp 33).

Trajno vrednovanje našega života traže od nas također *simptomi slabosti koje zamjećujemo u našim bratstvima. Umor i rezignacija u nemalo braće koji koče maštu i zanos drugih; fizički i duhovni zamor koji dolazi od previše aktivnosti koje si mnoga braća nalažu izvršavati; slab osjećaj pripadnosti mjesnom bratstvu kao i onom provincijskom i sveopćem, što stvara individualiste i/ili provincijaliste; zatvorenost u mjesno što priječi otvorenost suradnji i slabi značajnost i kvalitetu života; različite krhkosti koje se tiču zvanja i sve češća kriza vjere koja više ne vodi izbore i ponašanja braće. Ti i drugi slični znakovi ukazuju nam na potrebu da pročišćavamo, oživljujemo, obnavljamo svoje prisutnosti sa svime onim što one sadrže.*

Riječ je o tome da treba *“preutemeljiti” naš život na temelju Evanđelja. “Preutemeljidba” se ne ograničava na strukture, nego želi poći od osoba, tj. od braće i od naših bratstava. Nije dovoljno preustrojiti djela ili provincije ako se ne preutemelji naša kvaliteta evanđeoskoga života i naše evangelizatorsko poslanje; važno je ipak revidirati naše strukture da one budu uvijek i samo u službi života i poslanja.*

Došao je čas da nanovo započnemo, da *ponovno krenemo od zanosa početaka*, od korijena naše karizme koja je Evanđelje, od Isusa koji nas je jednoga dana pozvao i zaveo.

Došao je čas da *„preutemeljimo” našu ljudskost* u njezinim najpozitivnijim vidicima i u međusobnim odnosima; *“preutemeljiti” našu vjeru* da uvijek bude osobni susret s Kristom i iskustvo Očeve ljubavi; *“preutemeljiti” i obnoviti naše zavjetovanje* evanđeoskoga i franjevačkoga života.

Došao je čas da *damo novu kvalitetu svojim bratstvima*, koja trebaju osobitu brigu (usp. Ggp 27) i „pratnju i majčinsku skrb, ne samo u početnoj formaciji, nego tijekom cijeloga života“ (Ggp 32).

Potrebno je također da *ponovno ocrtamo svoje aktivnosti i prisutnosti, svjesni da osoba svakoga brata dolazi prije bilo koje aktivnosti i prije mjesta i da se uvijek treba dati prednost biti pred činiti, životu pred aktivnostima. Ne može se više nastaviti osiguravati zadatke za koje je u prošlosti bilo dvostruko više osoblja nego sada.*

Stoga je neodgodivo  *smanjiti aktivnosti i djela da se ojača kvaliteta života*. Nužno je učiniti  *produbljeno razlučivanje o prioritetima* različitih vrsta aktivnosti (župe, svetišta, škole, mladi, novi oblici i novi iznenadni događaji) i o prioritetima načina prisutnosti (bratstvo za formaciju, za tradicionalnu evangelizaciju, za novu evangelizaciju).

Potrebno je ponovno ocrtati aktivnosti da se oživi odgovor pozivu i evanđeoski projekt života i poslanja.

Također i jedinice Reda se trebaju obnoviti i preustrojiti da budu potpora, a ne zapreka “radosnoj i kreativnoj” vjernosti svakoga manjeg brata. „Strukture su nužne, ali trebaju biti u službi života. [...] Naše strukture trebaju proizlaziti iz nutrine naše vlastite karizme evangelizatorskog i kontemplativnog Bratstva u poslanju“ (PVR 2001.,  *Bratstvo u poslanju u svijetu koji se mijenja: Završni dokument, nadahniteljska načela 3*).

*Prestrukturiranje nužno uključuje promjenu*. No danas, „u našem Redu ta promjena je stvarnost koja se svaki put pokazuje vidljivijom i koja može predstavljati novu prigodu da nadidemo provincijski mentalitet i da unaprijedimo interprovincijalnost i osjećaj pripadnosti konferencijama i Redu“ (PdV 31).

Put  *međuprovincijske suradnje* kojim prolazi budućnost Reda, može dovesti do „prestrukturiranja“ prisutnosti, ali to je „dio revizija i restrukcija“ (PdV 31).

Iako takav proces preutemeljide struktura može biti također bolan, ipak smo pozvani da otkrijemo u njemu „ *trenutak pashalne milosti* da si ponovno pokušamo dati smisao, na jednostavniji i ranjiviji način, ali također proročkiji i više način manjih ondje gdje već jesmo prisutni“ (PdV 31).

Naša unutarnja prestrukturiranja trebaju biti nadahnuti također od izazova i  *neodgodivosti koji nam dolaze od današnjeg svijeta*, kojemu Red želi pružiti više pozornosti (usp. PdV 14), i od čitanja „znakova vremena i mjesta“ (usp. PdV 29).

Osim toga i  *misije “ad gentes”* zahtijevaju „suradnju između različitih jedinica, u perspektivi uzajamne izmjene između mlađih jedinica i onih s drevnom baštinom“ (PdV 21).

### Posredovanja

- Suradivati u interdisciplinarnom proučavanju situacije i upravljanja Reda ( *Nalazi 14; 45*).
- Razjasniti „ciljeve, metode i tipologije“ i cilju restrukcije i prestrukturiranja aktivnosti i prisutnosti ( *Nalazi 47*).
- Pokrenuti sredstva koja naznačuje PdV 21 da se razvije međuprovincijska suradnja.

### Konkretni prijedlozi

- Promicati i poticati suradnju među provincijama, u konferencijama i na razini Reda.
- Otvarati i/ili podržavati međunarodne i međukulturalne kuće formacije (*Nalozi 37*).
- Ostvarivati konkretne smjernice o međunarodnosti i međukulturalnosti koje je predložio Izvanredni generalni kapitul 2006. godine (*Ggp 57*).
- Ponovno ocrtati aktivnosti u jedinicama i dati novo odredište tolikim našim strukturama.

### Geste i znakovi

- Započeti i/ili razvijati međuprovincijske projekte evangelizacije i misija (*Nalozi 30*).
- Ojačati suradnju s laicima u aktivnostima i djelima evangelizacije (*Nalozi 31*).
- Njegovati formaciju za transparentnost, solidarnost i etičnost „što se tiče ekonomije, u svjetlu naše franjevačke duhovnosti“ (*Nalazi 54*).
- Slaviti međuprovincijski kapitul na rogožinama uz sudjelovanje Franjevačke obitelji i laika s temom o našoj prisutnosti u današnjem svijetu.

## Druge komplementarne aktivnosti animiranja

### Povremene aktivnosti

- Godišnji susret Generalnoga definitorija s novoizabranim provincijalnim ministrima (siječanj), s predsjednicima konferencija (svibanj) i s generalnim vizitatorima (studeni).
- Susreti Generalnoga definitorija s konferencijama.
- Susreti konferencija (svake dvije godine).
- Potpora i razvoj misijskih prisutnosti u Svetoj zemlji, Maroku, Africi, Amazoniji, Aziji, Istočnoj i Zapadnoj Europi (*Nalozi 21-27*).
- Tečajevi o ekumenskom i međureligijskom dijalogu u Carigradu (listopad svake godine).
- Master iz formacije za formatore na Papinskom sveučilištu Antonianumu (PUA) (svake godine).
- Tečaj PMOS na PUA (svake godine).
- Master iz evangelizacije na Franjevačkom teološkom institutu (ITF) u Petrópolisu u Brazilu.
- Tečajevi misijske formacije u Bruxellesu.

**2010.**

- Kapitul na rogožinama za kuće podređene Generalnom ministru.
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Afrike.
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Azije.
- Susret promicatelja pravde, mira i očuvanja stvorenoga (PMOS) Afrike.
- Susret europskih promicatelja PMOS u Poljskoj.
- IV. Međunarodni kongres franjevačkih odgojitelja (školstvo) u Latinskoj Americi.

**2011.**

- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Svete zemlje.
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Južne Amerike.
- II. susret predsjednica sestara koncepcionista (Toledo).
- II. susret biskupa, nadbiskupa i kardinala OFM.
- III. susret apostolskih vikarijata povjerenih Redu.
- Sudjelovanje Franjevačke obitelji na Svjetskom danu mladih (Španjolska).
- Susret u prigodi 25. obljetnice Duha Asiza (27. listopada 2011.).

**2012.**

- 800. obljetnica početka Reda svete Klare (2012.).
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Istočne Europe.
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Sjeverne Amerike.
- Kongres formatora privremenih zavjetovanika i promicatelja pastoralala zvanja/magistara postulanata Srednje i Sjeverne Europe.
- II. susret predsjednica sestara klarisa (Asiz).
- Međunarodni susret asistenata federacija klarisa i koncepcionista (Asiz).
- IV. međunarodni kapitul na rogožinama braće "Under ten" (do 10 godina doživotnih zavjeta).

**2013.**

- Plenarno vijeće Reda.
- Međunarodni kongres provincijskih tajnika za formaciju i studije.
- I. međunarodni susret arhivara Reda.
- Međunarodna skupština Frame.



**2014.**

- Međunarodni kongres o evangelizatorskom poslanju.
- Pomagalo trajne formacije o V. poglavlju GGKK: “Za to vas je Bog poslao u svijet”.

**2015.**

- Generalni kapitul OFM.

**Kalendar “jakih vremena”(tf) i drugi susreti  
Generalnoga definitorija (dg)**

GODINA	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Siječanj	11. – 29. TF i susret DG s provincijalnim ministrima	10. – 28. TF i susret DG s provincijalnim ministrima	9. – 27. TF i susret DG s provincijalnim ministrima	7. – 25. TF i susret DG s provincijalnim ministrima	13. – 31. TF i susret DG s provincijalnim ministrima	12. – 31. TF i susret DG s provincijalnim ministrima
Ožujak	8. – 19. TF	7. – 18. TF	5. – 16. TF	11. – 22. TF	10. – 21. TF	9. – 20. TF
Svibanj	10. – 21. TF i susret DG s predsjednicima	9. – 20. TF i susret DG s predsjednicima	7. – 18. TF i susret DG s predsjednicima	11. – 24. TF i susret DG s predsjednicima	5. – 16. TF i susret DG s predsjednicima	GENERALNI KAPITUL
Srpanj	2. – 13. TF	4. – 15. TF	9. – 20. TF	8. – 19. TF	7. – 19. TF	
Rujan	6. – 17. TF	5. – 16. TF	10. – 21. TF	9. – 20. TF	8. – 19. TF	
Studeni	8. – 19. TF i susret DG s vizitatorima	7. – 18. TF i susret DG s vizitatorima	5. – 16. TF i susret DG s vizitatorima	4. – 15. TF i susret DG s vizitatorima	3. – 15. TF i susret DG s vizitatorima	
Prosinac	13. – 17. TF	12. – 16. TF	17. – 21. TF	16. – 20. TF	15. – 19. TF	

**Poruka Institucijama Europske zajednice u Bruxellesu 6. veljače 2010.**

Ekscelencije,  
mi, provincijalni ministri 8.000 franjevaca koji žive i djeluju u Europi želimo izraziti živu zahvalnost za dan susreta i razmišljanja unutar institucija Europske zajednice što smo imali ugodnu povlasticu živjeti prošloga 4. veljače.

Kao Manja braća koja žive među narodom i uzajamno dijele radosti i nade, snove i tjeskobe muškaraca i žena našega vremena, osjećamo se osobito solidarnima s onima koji žive posljedice sadašnje ekonomsko-financijske krize; osjećamo se zauzetima u borbi protiv siromaštva i u međureligijskom i međukulturalnom dijalogu da promičemo mir; želimo se zauzimati u jednostavnom i bratskom načinu života koji bi predlagao skladnu uravnoteženost između središnjosti ljudske osobe, održivoga razvoja i brige za sve stvoreno; u poštivanju uvjerenja svakoga pojedinog, želimo uzajamno dijeliti evanđeoske vrijednosti koje podupiru naš život da smjestimo zalaganje u svijet na obzorje transcendencije.

Ovim kratkim pismom zahvale želimo također podržati priznavanje kršćanskih korijena Europe, ne kao element suprotstavljenosti, nego da olakšamo, u izgrađivanju europskog identiteta, prihvaćanje elemenata koji kvalificiraju našu povijest. Jednako tako želimo poželjeti da se Europska unija uvijek više širi sve dok ne obuhvati kandidate čiji narodi su joj već dijelom po teritoriju, kulturi i uzajamnom dijeljenju temeljnih vrijednosti.

Kao Manja braća želimo pridonijeti europskoj stvarnosti osobito po vrijednosti i znaku bratstva. Ono je “mlađi brat” slobode i jednakosti, jedino koje je kadro učiniti da sloboda postane odgovornost i da jednakost postane zajedništvo različitosti. Bude li bratstvo znalo uzeti za ruku slobodu i jednakost da koračaju zajedno, tada će naša Europa moći uistinu postati, za sve svoje stanovnike, kuća mira i, za cijeli svijet, znak kako čovječanstvo može živjeti u miru.

Kao Manja braća želimo napokon podržati vas u vašem zauzimanju za izgradnju zajedničke europske kuće, po našoj molitvi i našem djelovanju među narodom, i želimo vas pozdraviti evanđeoskim pozdravom koji bijaše tako drag sv. Franji Asiškom: „Gospodin vam dao svoj mir“.

Bruxelles, IX. skupština Unije Manje braće Europe  
Bruxelles, 5. veljače 2010.

## Europa “Dom mira”: franjevački doprinos za Europu vrijednosti

### Poruka IX. skupštine UFME (1. – 6. veljače 2010.) Manjoj braći Europe.

Predraga braćo,  
*Gospodin vam dao mir!*

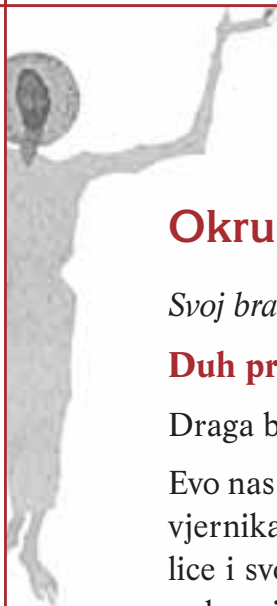
1. Kao provincijalni ministri Unije Manje braće Europe susreli smo se ovdje u Bruxellesu, sjedištu europskih institucija. Bilo je to radosno iskustvo susreta među braćom, pohvale Bogu koja je odzvanjala na jezicima naših naroda, dijaloga i slušanja da upoznamo povijesti jedni

drugih i da s muškarcima i ženama našeg vremena uzajamno dijelimo „radosti i nade, snove i tjeskobe“. Mogli smo primiti svjedočenje naše braće iz Ukrajine i Bjelorusije koji su nam govorili o razvoju našega Reda na granici Istočne Europe. Slušali smo kvalificirane glasove društva i institucija Europske zajednice i prihvatili njihov apel da donosimo tipične vrijednosti naše duhovnosti, da damo dušu putu izgradnje zajedničke europske kuće, da pružimo model bratstva i solidarnosti odnosima među narodima, da humaniziramo dinamike gospodarstva, da sijemo otvorenost Bogu unutar procesa koji bi bio promašen ako bi se nadahnjivao samo političkim i ekonomskim razlozima.

2. U europskom kontekstu koji na različite načine živi sekularizaciju i odnos s transcendentnim vrijednostima, mi Manja braća želimo biti, poput sv. Franje Asiškoga, navjestitelji Evanđelja, svjedoci da autentična duhovnost može pružiti dopunu duše i bratstva našem kontinentu koji je iznova pozvan otkrivati svoje zajedničke vrijednosti i razloge vlastitoga jedinstva.
3. Usred sadašnje financijske i gospodarske krize, koje je ostavila tolike osobe i obitelji u nesigurnim uvjetima gubitka posla, kuće, vlastitih ušteda, mi, Manja braća, zauzimamo se poput sv. Franje Asiškoga da budemo još solidarniji i bratskiji u službi one Europe koja želi biti bliska osobama i obiteljima koje trpe najtjeskobnije situacije.
4. Naš kontinent sve više poznaje međukulturalna miješanja i međureligijska sustanarstva koja su ponekad veoma delikatna. Mi, Manja braća i fratri naroda, hoćemo pojačati, poput sv. Franje Asiškoga, naše inicijative prihvaćanja imigranata, poštivanja i dijaloga da pomognemo različite mjesne, regionalne i nacionalne zajednice, da tkaju vezove bratstva, u službi veće pravednosti i istinskoga mira.
5. Podupiremo odvažna zalaganja koja Europa želi pojačati da posluži našu međunarodnu „zajedničku kuću“; osobito mislimo na osobe i na zemlje koje je nagrdila koristoljubiva i materijalistička vizija; mislimo također na sve one koji pridonose razvoju svojim radom i svojom kreativnošću. Mi, Manja braća, buduću da vjerujemo da sva stvorenja u sebi nose otisak jedinoga Stvoritelja, hoćemo, poput sv. Franje Asiškoga, da se poštivanje stvorenoga proširi na sva stvorenja, osobito na najponiznija i najkrhkija. Želimo se zalagati svi zajedno za jednostavniji i bratskiji način života da bismo mogli, u uzajamnom radosnom dijeljenju s najponiznijima, unutar cjelovitoga razvoja, promicati sklad i uravnoteženost između središnjosti osobe, održivog razvoja i poštivanja svega stvorenoga.

6. Imajući na umu razlike prisutne unutar naroda i zemalja u kojima i sami živimo svoj poziv Manje braće, želimo pozvati sve vas, draga braćo u Europi, da aktivno, s osobnim uvjerenjem i raspoloživošću, surađujete u zadacima koje smo si zajedno zadali tijekom ove skupštine, da počnemo ostvarivati onaj „Projekt Europe“ kojeg nam je Generalni kapitul 2009. godine povjerio prigodom 800. obljetnice rođenja našega Reda.
7. Pozvani smo i bit ćemo uvijek više pozvani da predložimo osobito znak bratstva. Ono je mlađi brat slobode i jednakosti, jedino sposobno da učini da sloboda postane odgovornošću za drugoga više nego samovolja, jedino sposobno da jednakost postane zajedništvo različitosti radije nego jednoobličnost. Ako zahvaljujući i našoj prisutnosti i svjedočenju – bratstvo zna uzeti za ruku slobodu i jednakost da koračaju zajedno, onda će naša Europa moći uistinu postati, za sve svoje stanovnike, sadašnje i buduće, „Domus Pacis „- Kuća Mira, i za cijeli svijet „Signum Pacis „, znak kako – kao prava braća – možemo živjeti u miru.

Vaša braća, *provincijalni ministri Europe*,  
sabrani na IX. skupštini UFME



## Okružno pismo o. Provincijala

*Svoj braći u domovini i u inozemstvu*

### Duh promjene

Draga braćo!

Evo nas i ove godine u privilegiranom vremenu Korizme koje iznova poziva vjernika – klerika, redovnika i laika – da se vrati Bogu, da mu okrene svoje lice i svoje srce. Liturgija korizmenog vremena ponovno nam predlaže tri pokorničke vježbe vrlo drage biblijskoj i kršćanskoj tradiciji – molitvu, milostinju i post – kako bi nas koliko je moguće što bolje i dostojnije pripremila za Svetkovinu Uskrsnuća Gospodnjega u kojoj ćemo iskusiti Božju moć koja, kako ćemo slušati u Vazmenom bdijenju, „ništi grijeh, pere krivice i nevinost vraća palima, a radost tužnima. Dokida mržnju, uspostavlja slogu i svladava nasilje“ (Vazmeni hvalospjev).

Osim te tri pokorničke vježbe, kroz liturgiju korizmenog vremena dominira još jedan aspekt. To je poziv na obraćenje. „Obrati se i vjeruj Evanđelju“, ponavljali smo bezbroj puta na Pepelnicu dok smo u obliku križa posipali pepelom glave našim vjernicima. „Obratite se...“, ponavljamo mnogo puta, uvjeravamo i potičemo tijekom korizmenog vremena. Želimo da oni koji nas slušaju shvate i usvoje duh promjene koji je tako svojstven korizmenom vremenu. A što je s nama? S nama propovjednicima obraćenja i promjene, s nama svećenicima i redovnicima? Je li taj poziv na obraćenje i promjenu duha samo za vjernike koji nas slušaju ili taj poziv i nas treba uznemiriti? Trebamo li mi propovjednici, mi svećenici i redovnici u tom pogledu imati istu obvezu, isti duh, želju i prigodu?

Obratite se... i primit ćete dar Duha Svetoga“ - propovijeda Petar na blagdan prvih Duhova (Dj 2, 38). To je sažetak dvaju događaja (obraćenja i primanja Duha) koji su u ovom korizmenom vremenu vrijedni našega razmišljanja. Obraćenje, kao promjena mišljenja koja seže do dna srca, pretpostavka je za primanje Duha koji sa sobom nosi sveti nemir, jer on vodi (Gal 5, 18; Rim 8, 14); on obnavlja lice zemlje (Ps 103); on je sloboda (2 Kor 3, 17); on je život, a ne slovo – danas bismo rekli „paragraf“ (Rim 12, 11). On je duh Crkve, s jedne strane, nerazorive, najjače „konzervativne“ moći na svijetu koja se teško mijenja, u kojoj se sve već zna i poznaju sva pravila, a istodobno je, s druge strane, duh Crkve Duha Svetoga i zbog toga Crkve vječnog nemira. Stoga je i obećanje njezine nerazorivosti istodobno i obećanje za trajnost i ustrajnost njezina kretanja u svim vremenima; u svakom vremenu s novim zamazima.

A mi? Što je s nama? S nama propovjednicima, svećenicima, redovnicima i službenicima Crkve koji bismo trebali biti živi nemir te Crkve? Čini mi se da smo se umislili u mišljenju kako se ne trebamo više obraćati jer smo, umišlja se, svećenici koji su sa sakramentom svetog reda dosegнули obraćenje jednom zauvijek, jer smo redovnici koji su redovničkim odijelom i zavjetovanjem ušli u „posjed Boga“ koji kao da treba više nas nego li mi njega. A ipak je, gledajući načelno, svaki dan jedna nova situacija koja se iznova treba prebroditi, koja ima svoje posebne zahtjeve koji se na daju srediti s receptima od jučer ni s činjenicom da pripadamo svećeničkom i redovničkom staležu; situacija koja u sebi nosi zahtjev koji iznova, dan za danom, teško pogađa našu uskoću, našu udobnost i našu samovolju. Ukratko: situacija koja ponovno traži duh promjene i naš redovnički i svećenički svakodnevní ispit savjesti. Budimo iskreni: nismo li često u napasti pomisliti: mi smo se već odavno obratili, makar što se tiče cjeline i našega optio fundamentalis. Nije li to dovoljno i nije li s time stvar u redu?! Nismo li mi već odavna „beati possidentes“ Duha Svetoga? Što nam više treba i čemu stalni poticaji i uzbune? Dakle, može se mirno i bez uzbune! Tako mi često i rado brkamo živo trajanje Crkve s ustaljenim navikama u kojima smo se našli i ugnijezdili, mentalno i egzistencijalno. Odveć lako opravdavamo svoju nepokretljivost i inertnost duha i srca za vjernost dobroj starini i prema već odavno prokušanim stvarima i navikama. Ne volimo svete ludosti, pa makar one bile i jedini spas. Razlog takvom našem uvjerenju da ostanemo oni stari, potomstvo starih naraštaja i sljedbenici stoljetnih običaja, gledamo u činjenici da ne možemo izmijeniti vanjske okolnosti. Ako smo dobri, eto nam obrazloženja da nemamo potrebe postati i bolji. Jedna nas krepost ovlašćuje za drugu pogrešku! Mi pripadamo ljudima koji se rado i često tiskaju oko ispovjedaonice i koji često misle da kad priznaju neku pogrešku da je ne trebaju i ostaviti. Što je već oduvijek bilo tako, mislimo, nema potrebe da danas bude drukčije i što se prije od drugih nije tražilo, ne bi smjeli ni Bog, ni poglavar, ni vrijeme ni od nas danas tražiti. Budući da više ne činimo grijeha prošlih vremena tako upadljivo, u napasti smo da nam se pričini da ih više ni nemamo. Ali, iako oni nisu tako jasno kodificirani u crkvenom pravu i ispitu savjesti, ne znači da ne postoje i da s njima nismo okovani.

Nemojte misliti, draga braćo, da u ovom prikazu stanja i prilika pretjerujem. Ja uopće ne prikazujem današnje prilike, nego one koje su bile oduvijek, koje se najčešće i ne primjećuje ili ih se ne želi priznati, a tu su s nama i u nama. Ja, naime, stvaram samo jedan aprioristički zaključak koji je za nas, kao i za svako vrijeme, vrlo neugodan. Naime, ako nam Božja riječ kaže da nam je potrebno svagdašnje obraćenje, da stalno griješimo, onda mora biti nešto što baš nije u redu i za što je potrebno obraćenje. A to što se mora pokorom promijeniti nije stoga beznačajno i manje bitno, jer je tobože uvijek bilo tako.

Prije svega, mi ne možemo braniti Bogu da zahtjeva od jednog vremena više nego od drugoga. Ostaje istina: mi smo Crkva grešnika koji, kao riba vodu, danomice iznova trebaju obraćenje, jer se danomice zatvaraju nemiru Duha Svetoga i poticaju da od dobrog krenu prema boljemu i savršenijemu.

Draga braćo, duhovski Duh je Duh svetog nemira i vječne nedostatnosti, Duh koji stalno tjera „Grandis tibi restat via“, Duh koji i sveca čini nezadovoljnim sa samim sobom i pretvara ga u vlastitog optužitelja. Duhovski Duh je Duh uvijek nove pokore koji srce čini poniznim i satrvenim. On je Duh koji želi obnoviti lice zemlje, Duh uvijek novog života u novim izražajima i oblicima, na novim putovima, s novim oduševljenjem i odvažnošću u vremenu koje nam je darovano. Takav se on predstavlja i redovniku i svećeniku; i takav želi biti i kao Duh Crkve.

Ako smo mi redovnici ove Provincije i svećenici ove Crkve drukčiji, u grčevitoj borbi da po svaku cijenu našu prošlost i običaje branimo, sve naše navike opravdavamo, sadašnje vrijeme ne uvažavamo, prema budućnosti se ne okrećemo...ako mi redovnici ove Provincije kucanje i poticaje Očeva Duha ne prepoznamo ili, još gore, pred njima se zatvaramo, je li onda začudno da sud „započne od doma Božjega“ (1 Pt 4, 17)?

Tako nas Duh Sveti svakodnevno sili na ponovna preispitivanja i pretresanje unutrašnjeg čovjeka. Ako smo mi tzv. „dobri redovnici i svećenici“ često u napasti da podlegnemo mučnom dojmu da je Bog „zašutio“, da nas je Božji Duh ostavio, da smo uvjereni da se u vlastitom životu, u našim bratstvima, u Provinciji i u Crkvi premalo osjeća Božji Duh i njegovo slobodno i snažno upravljanje, ako smatramo da oko sebe nalazimo mnoštvo paragrafa a malo Duha, mnogo zapovijedi a malo slobode, mnogo izvanjskih djela a malo ljubavi srca, mnogo betonskih zahvata i spomenika po našim župama a premalo oduševljenih kandidata za svećeničko i redovničko zvanje, mnogo zabrinutosti a malo smjelog pouzdanja, mnogo službe a malo karizme u nama samima i oko nas, mnogo plašljivog straha pred Bogom a malo radosnog povjerenja u njegovu dobrotu, mnogo ljubavi prema svijetu a malo prema vječnosti, mnogo vremena za novine i zabave a nikakva za Božanski časoslov i korisne studije, puno vremena na isprazne razgovore a gotovo nikakva za klekalo pred Presvetim, mnogo vremena za prijatelje izvana a premalo ljubavi za braću iznutra, mnogo interesa za svjetovno i profano a zanemarivo malo za sakralno i transcendentno, mnogo energije za vlastite riječi i stavove a samo mrvice za Božju riječ i njezin primat, više nadute svemoćnosti nego duha poniznosti i redovničke samozatajnosti, više „egologije“ nego teologije... ukratko: mnogo duha svijeta a malo Očeva Duha u nama i oko nas, onda je taj dojam često opravdan. Ali ponajčešće

dijelom i pogrešan, jer nam nedostaje oka da vidimo Duha u nama, našim bratstvima, u Provinciji i u Crkvi. I ukoliko s nekim pravom osjećamo kako smo malo „duhovni“ ljudi, ponajčešće smo opet u krivoj predodžbi o Božjem Duhu i njegovu djelovanju, o načinu njegova života u nama i u Crkvi. I tu je potrebno danomice se ispitivati i pretresati.

Navodno tražimo jasnoću nikad pokolebane vjere, a zapravo želimo nedvojbenost koja nas oslobađa vjere i njezinih odluka. Mislimo da gledamo duh vjere, a tražimo samo jasnoću zemaljske samorazumljivosti, umjesto Duha koji stanuje u tami vjere. Navodno tražimo moć Duha koji pobjeđuje svijet, a u stvari težimo, kao i apostoli dok još nisu razumjeli, za zemaljski uvjerljivim prodorom Božjeg kraljevstva koje bi nam prištedjelo strpljenje i ustrajnost do kraja. Navodno tražimo „slobodu djece Božje“ u Duhu slobode, a težimo zapravo za slobodom našega individualizma i komoditeta unutar samostanskih zidova. Ako se danomice u njemu mijenjamo, ako ne tumačimo pogrešno svoja životna iskustva kako je sam Božji Duh tobože dalek i slab, nego iz njih uvidimo da ga uvijek iznova tražimo na krivom mjestu i na pogrešan način, da ga neprestano želimo zamijeniti s nečim drugim, onda ćemo uvijek nanovo s radošću primijetiti: on je tu! On je sa mnom, u mom bratstvu, mojoj Provinciji i u mojoj Crkvi: Duh vjere u tami, Duh pobjede u slabosti, Duh slobode u redovničkoj i svećeničkoj poslušnosti. Tada će nas u svekolikoj zemaljskoj skrovitosti, u kojoj Duh u nama i u Crkvi djeluje, ispuniti sveto uvjerenje: on je zaista tu, sa mnom, on moli u meni „neizrecivim uzdisajima“, on tješi i krijepi, on liječi i pomaže, on „obnavlja lice zemlje“, Provincije i Crkve. Sve i svakoga, uz uvjet: da svakodnevno moramo nanovo promijeniti mišljenje, da nas danomice mora mijenjati Duh promjene.

Draga braćo! Ovu korizmu slavimo i u Svećeničkoj godini, koju je Sveti Otac u povodu 150. obljetnice smrti sv. Ivana Marije Vianneya proglasio na svetkovinu Presvetog Srca Isusova prošle godine. Svećeničkim ređenjem Bog se duboko dotaknuo našega života, dao je puninu našem postojanju i povjerio nam iznimno važnu zadaću. I kao svećenici mi nikada ne možemo odvojiti osobni život od poslanja koje smo primili da služimo Božjem narodu. Pozvani smo za njega, ali i od njega živjeti. I ne prestajati moliti: Dođi Duše, Očev i Sinov Duše, dođi duše ljubavi, Duše posinstva, Duše mira, pouzdanja, snage, svete radosti i gorljivosti. Ostani s nama Duše Sveti! U ovoj korizmi, u našim Uskrsima i Božićima, našim noćima i svitanjima. Svakodnevno. Nadahnjaj nas, vodi nas, mijenjaj nas. I promjeni nas! Veni, Sancte Spiritus!

Draga braćo, želim vam sretan i blagoslovljen Uskrs!

Fra Željko Tolić, *provincijal*





### Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Šibeniku 18. veljače 2010.

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u *Franjevačkoj kući* u Šibeniku/Šubićevac 18. veljače 2010. godine.

Utvrđen je dnevni red, kako slijedi:

1. Primjedbe na zapisnik
2. Provincijalov izvještaj
3. Ekonomsko izvješće
4. Pristigli dopisi
5. Razno

#### *Ad.1*

Zapisnik od 9. prosinca 2009. je prihvaćen.

#### *Ad.2*

U svom izvještaju o. Provincijal je upoznao Provincijski definitorij o:

- susretu novoizabranih provincijala s Generalnim ministrom u Rimu od 17. do 30. siječnja 2010.
- sjednici Vijeća franjevačkih zajednica, koja je održana u Zagrebu, 29.-30. siječnja 2010.
- proslavi Sv. Vlahe u Dubrovniku
- proslavi *Majke Božje Lurdske* u Zagrebu
- primopredaji Vicepostulature.

Upoznao ih je o zdravstvenom stanju naše bolesne braće.

Izveštaj je zaključio osvrtom na odgojne zavode.

#### *Ad.3*

Ekonom Provincije fra Marko Mrše, sukladno propisima Statuta Provincije, podnio je ekonomski izvještaj koji se odnosio na razdoblje od listopada 2009. do 31. prosinca 2009. godine.

#### *Ad.4*

Svi pristigli dopisi su pročitani i razmotreni.

Pod ovom točkom je fra Josip Grgić razriješen službe vikara samostana Sv. Ante u Kninu, a za novoga vikara imenovan je fra Zoran Jonjić.

Potom su na prijedlog pojedinih samostanskih kapitula imenovana braća na samostanske službe:

**Franjevački samostan u Omišu**

- diskreti:
  - fra Šimun Čugura
  - fra Milan Lapić
- animator liturgijskog života: fra Stjepan Poljak
- arhivist: fra Filip Budić
- dopisnik Vjesnika Provincije: fra Šimun Čugura
- duhovni asistent FSR-a: fra Filip Budić
- knjižničar: fra Filip Budić
- kroničar: fra Šimun Čugura
- kustos samostanske zbirke: fra Filip Budić

**Franjevački samostan u Sinju**

- diskreti:
  - fra Ante Bilokapić
  - fra Joško Kodžoman
  - fra Petar Janković
  - fra Pavao Vučković
- animator liturgijskog života: fra Nikica Ajdučić
- animatori duhovnoga života: fra Bože Vuleta, fra Tino Labović i fra Mijo Šabić
- dopisnik Vjesnika Provincije: fra Joško Kodžoman
- duhovni asistent Frame: fra Tino Labrović
- duhovni asistent FSR-a: fra Nikica Ajdučić
- knjižničar: fra Joško Kodžoman
- kroničar: fra Bože Vuleta
- kustos samostanske zbirke: fra Mirko Marić

*Ad.5*

*Franjevačka kuća u Šibeniku/Šubićevac proglašava se samostanom Sv. Ante Padovanskoga.*

Fra Ivan Nimac se imenuje gvardijanom samostana Sv. Ante Padovanskoga.

Fra Josip Gotovac se imenuje vikarom i ekonomom samostana Sv. Ante Padovanskoga.

Mjesnom ordinariju se predlaže:

- da fra Silvestra Botu razriješi službe župnika Bilica
- da fra Ivana Nimca imenuje župnikom Bilica
- da fra Silvestra Botu imenuje župnim vikarom župe Sv. Ante u Šibeniku/Šubićevac.

Sljedeći sastanak Provincijskog definatorija održat će se u Makarskoj u srijedu, 24. ožujka 2010.

Sastanak je završio 18. veljače 2010. u 20<sup>45</sup> sati.

## Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Makarskoj 24. ožujka 2010.

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u Franjevačkom samostanu u Makarskoj, 24. ožujka 2010. godine.

Utvrđen je dnevni red, kako slijedi:

1. Tematska sjednica „Samostan u Makarskoj“ (fra Miljenko Odrlić, gvardijan)
2. Primjedbe na zapisnik
3. Pristigli dopisi
4. Personalne promjene
5. Razno

### Ad.1

Nakon molitve i pozdrava o. Provincijala, izlaganje je imao fra Miljenko Odrlić, gvardijan u Makarskoj. Osvrnuo se na postojeće stanje samostana u Makarskoj, a potom je detaljno upoznao Provincijski definitorij o *Idejnom rješenju obnove samostana*, kojega je izradio arh. Ivan Vulić.

### Ad.2

Zapisnik od 18. veljače 2010. je prihvaćen.

### Ad.3

Svi pristigli dopisi su pročitani i razmotreni.

Pod ovom točkom imenovan je *Zbor odgojitelja*, kako slijedi:

1. fra Domagoj Runje
2. fra Ante Akrap
3. fra Marko Babić
4. fra Šimun Bilokapić
5. fra Mile Čirko.

Na prijedlog samostanskog kapitula samostana St. Gabriela u Münchenu, imenovana su braća na samostanske službe kako slijedi:

za diskrete:

1. fra Boris Čarić
2. fra Ivan Čugura
3. fra Nediljko Norac Kevo
4. fra Pavao Žmire

animator duhovnoga života: fra Bože Ančić

dopisnik *Vjesnika Provincije*: fra Ivan Križanović

ljetopisac: fra Ivan Križanović.

*Ad.4*

Potom su učinjene personalne promjene kako slijedi:

- fra Ivan Čikara se imenuje dušobrižnikom u HKM u Frankfurtu (službu će preuzeti u mjesecu rujnu)
- fra Željko Ćurković se razrješuje službe voditelja HKM u Kelkheimu, a imenuje se voditeljem HKM u Wuppertalu
- fra Tomislav Dukić se razrješuje službe voditelja HKM u Münchenu, a imenuje se voditeljem HKM u Sindelfingenu
- fra Ivica Erceg se razrješuje službe dušobrižnika u HKM u Frankfurtu, a imenuje se voditeljem HKM u Münchenu
- fra Marinko Vukman se razrješuje službe voditelja HKM u Sindelfingenu, a imenuje se voditeljem HKM u Kelkheimu
- fra Ante Maleš se razrješuje službe voditelja HKM u Wuppertalu, a imenuje se voditeljem HKM u Ludwigsburgu
- fra Jozo Župić se razrješuje službe voditelja HKM u Ludwigsburgu, a imenuje se dušobrižnikom u HKM u Münchenu
- fra Luka Livaja se razrješuje službe dušobrižnika u HKM u Münchenu i povlači se u domovinu
- fra Ivan Kiržanović se razrješuje službe kapelana župe St. Gabriela u Münchenu i imenuje se župnikom iste
- fra Mato Puđa se razrješuje službe župniku u Geretsriedu i imenuje se kapelanom župe St. Gabriela u Münchenu
- fra Frano Čugura se razrješuje službe župnika u župi St. Gabriel u Münchenu i imenuje se voditeljem HKM u Bietigheimu

*Ad.5*

Sljedeći sastanak Provincijskog definatorija održat će se u Splitu, 5. i 6. svibnja 2010., s početkom u 9<sup>00</sup> sati.

Sastanak je završio 24. ožujka 2010. u 19<sup>00</sup> sati.

## **Izveštaj sa sastanka Vijeća za duhovni život**

Sastanak Vijeća za duhovni život održan je u samostanu u Imotskom 10. veljače 2010.

Utvrđen je dnevni red, kako slijedi:

1. Duhovne vježbe
2. Dan Provincije
3. Razno

Nakon molitve i pozdrava pročelnik Vijeća fra Frano Laco prisutne je izvijestio o prošlogodišnjim duhovnim vježbama, o opravdanom izostanku dvojice članova Vijeća i o izostalim izviješćima nekih gvardijana o onima koji su obavili duhovne vježbe. Potom se prešlo na dnevni red.

1. Određeni su termini, mjesta i voditelji duhovnih vježbi za ovu godinu:
  - Zaostrog od 13. do 18. lipnja. Voditelj fra Frano Doljanin.
  - Imotski od 20. do 25. lipnja. Voditelj fra Domagoj Runje.
  - Karin od 25. Do 30. srpnja. Voditelj fra Denis Šimunović.
  - Sinj od 22. do 27. kolovoza. Voditelj fra Petar Rastočić.
  - Makarska od 29. kolovoza do 3. rujna. Voditelj fra Bruno Pezo.
  - Visovac od 7. do 12. studenoga. Voditelj fra Jakov Begonja.
2. Predloženo je da Dan Provincije bude prvi dan mjeseca srpnja (četvrtak) s mjestom na Visovcu, sa sljedećim programom:

9<sup>30</sup> sati okupljanje

10<sup>00</sup> sati pokorničko bogoslužje i ispovijed

10<sup>45</sup> sati euharistijsko slavlje

12<sup>00</sup> sati susret s Provincijalom

13<sup>00</sup> sati ručak i rekreacija

3. Pod ovom točkom dotakla su sljedeća pitanja:
  - kako, na koji način, kada i što bi trebalo mijenjati (mogućnosti) kod naših duhovnih vježbi;
  - - duhovnost u našim odgojnim zavodima i samostanima.

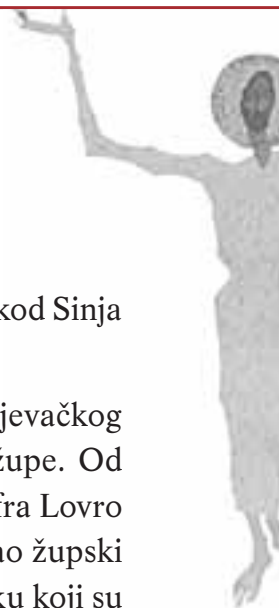
Zaključeno je da na sljedećem sastanku Vijeća sudjeluju o. Provincijal i ostale odgovorne osobe za provođenje naše duhovnosti u Zajednici.

Susret je završen molitvom za duhovna zvanja.

Fra Frano Laco, pročelnik

## Duhovne vježbe u 2010.

- Zaostrog od 13. do 18. lipnja. Voditelj fra Frano Doljanin.
- Imotski od 20. do 25. lipnja. Voditelj fra Domagoj Runje.
- Karin od 25. do 30. srpnja. Voditelj fra Denis Šimunović.
- Sinj od 22. do 27. kolovoza. Voditelj fra Petar Rastočić.
- Makarska od 29. kolovoza do 3. rujna. Voditelj fra Bruno Pezo.
- Visovac od 7. do 12. studenoga. Voditelj fra Jakov Begonja.



### Blagoslov kapelice Sv. Franje u Rudi

U subotu 31. listopada 2009. godine blagoslovljena je u župi Ruda kod Sinja usputna kapelica Sv. Franje Asiškoga.

Kapelica je sagrađena o osamstotoj obljetnici utemeljenja franjevačkog reda na spomen svim franjevcima i franjevkama iz spomenute župe. Od njih su u našoj Provinciji još uvijek u svježoj uspomeni časni brat fra Lovro Bazo (\*1882. - †1971.) i fra Krsto Bazo (\*1912. - †1944.) koji je kao župski pomoćnik u Siveriću poginuo u tridesetdrugoj godini života u vlaku koji su u Bihaću bombardirali engleski zrakoplovi.

Iako župu već odavno poslužuju svjetovni svećenici, župa Ruda od svog osnutka 1790. godine, kad se osamostalila od župe Otok, pa sve do kanonskog preustroja župā, službeno je pripadala sinjskom franjevačkom samostanu, te je posljednji put navedena u šematizmu Provincije 1965. godine.

No, župa Ruda nema samo franjevačku prošlost nego i sadašnjost. Iz župe potječe više časnih sestara u različitim franjevačkim zajednicama, a za samu izgradnju kapelice najviše je zaslužan upravo mještanim i naš subrat fra Frano Botica, koji je ovom prigodom proslavio i 33. obljetnicu redovničkog zavjetovanja, a sada je već niz godina na službi u samostanu u Makarskoj kao krojač i izrađivač crkvenog i liturgijskog ruha.

Blagoslovu kipa i kapelice Sv. Franje prethodilo je misno slavlje koje je u zajedništvu s dekanom cetinskog dekanata don Stipom Ljubasom, mjesnim župnikom don Srećkom Franjićem i ostalim svećenicima iz mjesta i okolnih župa, te dekanom makarskog dekanata don Pavom Banićem, predvodio fra Bože Vuleta, gvardijan samostana u Sinju.

Sami čin blagoslova kipa sv. Franje obavio je cetinski dekan don Stipe Ljubas, član franjevačkog svjetovnog reda, a kip je u prigodnoj procesiji nosio i postavio u novosagrađenu kapelicu brat fra Frano.

Liturgijsko slavlje pripremili su bogoslovi iz Splita s magistrom fra Domagojem Runjom i voditeljem pjevanja fra Milom Čirkom.

Nakon svete mise i blagoslova svi sudionici slavlja srdačno su ugošćeni za stolom fra Franinog brata Nediljka i nevjeste Ratke.

Na kapelicu su postavljene i dvije ploče s molitvama svetom Franji Asiškom, koje su svi okupljeni izmolili na završetku svečanog slavlja, pa njima zaključujemo i ovaj kratki izvještaj:

### **Molitva svetom Franji Asiškom za obitelj**

Sveti Franjo Asiški, koji si sva stvorenja nazivao braćom i sestrama, preporučujemo tvome zagovoru naše obitelji. Neka se naši očevi i majke raduju u odgoju od Boga im darovane djece, a djeca neka svojim roditeljima iskazuju dužno poštovanje i ljubav. Učvrsti u našim obiteljima kršćansku vjeru, i neka naše kuće budu ispunjene mirisom molitve i međusobnog poštivanja. Neka među svim ljudima, kao sinovima i kćerima istoga našega nebeskog Oca, vlada duh prave i bratske i sestrinske ljubavi.

### **Molitva Svetom Franji Asiškom za domovinu**

Sveti Franjo Asiški, svojim moćnim zagovorom štiti nas od svakoga zla, a tvoj primjer neka nas potakne na rast u vjeri i ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Isprosi nam od Gospodina obilnu milost svećeničkih i redovničkih zvanja, koja će poput tebe odvažno i predano naviještati Evanđelje ovomu svijetu. Ti, koji si hvalio Gospodina u svim stvorenjima, izmoli nam blagoslov za ovo selo Rudu, za pitomu Cetinsku krajinu i za čitavu Hrvatsku domovinu koju si Božjom providnošću i sam za svoga zemaljskog života pohodio.

Sudionik

## **Proslava Bl. Alojzija Stepinca i blagoslov župnog barjaka u Sonkoviću - župa Píramatovci**

O pedesetoj obljetnici mučeničke smrti blaženog kardinala Alojzija Stepinca župnik fra Neven Pavlinušić blagoslovio je kip našega blaženika u prvoj crkvi posvećenoj hrvatskom mučeniku godine 1998. Na Stepinčevo 10. veljače 2010., unatoč susnježici i radnom danu, crkva je bila dupkom puna na proslavu 50. obljetnice mučeničke smrti bl. Alojzija i na blagoslov novoga župnog barjaka koji s jedne strane prikazuje lik bl. Alojzija, a s druge sv. Marka evanđelista, koji je zaštitnik sela Sonkovića. To je već četvrti barjak za četvrtu crkvu u našoj župi, a drugi koji je izradio fra Frano Botica.

Euharistijsko slavlje predvodio je visovački gvardijan fra Mate Gverić u koncelebraciji sa župnikom Banjevaca fra Žarkom Maretićem, skradinskim dekanom don Franjom Glasnovićem, župnikom Čiste Velike fra Petrom Teskerom, župnikom Nevesta fra Milom Marovićem i župnikom domaćinom fra Nevenom Pavlinušićem.

Na početku slavlja o. Gvardijan je blagoslovio župni barjak i uveo u proslavu Stepinčeva.

Na orguljama je svirala Marijana Bura, a cijela je crkva pjevala skladno prigodne pjesme.

U homiliji je o. Gvardijan vjernike upoznao s likom i djelom Božjega sluga i domoljuba bl. Alojzija.

Na kraju euharistijskog slavlja o. Župnik je zahvalio svima koji su doprinijeli i doprinose da obnavljamo ponajprije sebe, a tako i naše svetinje.

Nakon svečanog blagoslova svećenici i župljani okupili su se na večeri u boćarskom klubu „Sonković“, gdje se uz pjesmu i šalu nastavila proslava blagdana hrvatskog blaženika.

FNP

## Postavljena i blagoslovljena nova zvona u Zmijavcima

Gradnja zvonika u Zmijavcima započela je 22. kolovoza 1998., blagoslovom koji je obavio mještanin fra Nedjeljko Šabić. Grubi radovi na zvoniku su završeni 26. veljače 1999. S daljnjim radovima se prestalo zbog nedostatka potrebnih novčanih sredstava. Oblaganje zvonika u kamen započelo je 24. travnja 2001. Na dvadesetu obljetnicu ustanovljenja župe, 11. kolovoza 2002., fra Nedjeljko Šabić obavio je blagoslov dovršenog zvonika.

Odmah po dolasku novoga župnika fra Frane Lace, koncem prošle 2009. Godine krenulo se u realizaciju nabave zvona. Pohvalnom zauzetošću župnika i potporom župljana nabavljena su četiri krasna zvona izlivena u poznatoj ljevaonici „De Poli“ iz Vittorio Veneta u Italiji. Zvono teško 200 kilograma koje daje ton *do (c)*, financirala je općina Zmijavci i župljani, a na sebi nosi natpis: *Bogu i svetom Lovri na slavu- općina i narod*. Zvono teško 280 kilograma koje daje ton *ti (h)* donirao je mještanin fra Vinko Gudelj, a na njemu je otisnut natpis: *Bogu i svetom Franji na čast- fra Vinko Gudelj*. Treće zvono teško 380 kilograma koje daje ton *la (a)* kupila su djeca Jure i Anuše Šabić, a na njemu stoji napisano: *Bogu i Bogorodici na slavu- djeca Jure i Anuše Šabić*. Četvrto i ujedno najveće zvono teško 540 kilograma koje daje ton *so (g)* donirao je Ante Tonija Todorić, a na sebi nosi natpis : *Bogu i svim svetima na slavu-Ante Tonija Todorić*. Na svakom zvonu otisnut je medaljon - reljef blažene Marije Propetog Petković sa zazivom: *Blažena Marijo Propetog Petković moli za nas*.



Svečanom činu blagoslova zvona prethodila je trodnevnica Gospi Lurdskej u kojoj su predsjedali misnim slavljem i propovijedali fra Denis Šimunović, fra Kristian Stipanović i fra Ivan Režić. Središnje misno slavlje sa svečanom procesijom sa svijećama bilo je na sam blagdan u 18 sati, a predsjedatelj je bio gvardijan i župnik iz Imotskog fra Zoran Kutleša.

Blagoslov je u nedjelju 14. veljače ove godine tijekom euharistijskog slavlja u 10.30 sati obavio mnp. o. provincijal fra Željko Tolić. U euharistijskom slavlju koncelebrirali su uz župnika fra Franu Lacu, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu fra Marko Babić, te mještani, duhovnik sjemeništara u Sinju fra Mijo Šabić i don Ante Karoglan. Nakon svečanog čina blagoslova, slavlje se nastavilo u župskoj kući za zajedničkim stolom, a čuli su se lijepi komentari Zmijavčana koje od sada bude i na počinak prate zvona s njihova lijepoga zvonika.

FIR

## In memoriam umjetniku, darovatelju i prijatelju

**(Mladen Veža, 7. II. 1916. - 18. II. 2010.)**

### Nekoliko podataka o životu

Akademski slikar i redoviti profesor na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu preminuo je u svojem domu u Zagrebu 18. i pokopan na Mirogoju 24. veljače 2010. godine. Sprovodne je obrede vodio vlč. Josip Golubić, župnik Župe sv. Petra, kojoj je Pokojnik pripadao, a sudjelovali su: fra Ivice Omazić, gvardijan i župnik Zaostroga, fra Bone Bilić, župnik Brista, fra Ante Vukušić, župnik M. B. Lurdske u Zagrebu, fra Gabrijel Jurišić iz Sinja i don Stipe Mlikotić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije i župnik Maloga Borištofa u Gradišću (Austrija). Pred mrtvačnicom na Mirogoju prigodne su govore održali: fra Gabrijel Jurišić, dr. Petar Selem i prof. Stanko Špoljarić. Klapa prijatelja ispjevala je tri pjesme („Bliže, o Bože moj“ i druge). Ispratili su ga do groba brojna rodbina, prijatelji i poštovatelji, a iz rodnoga Brista stigli su njegovi Brišćani.

Mladen je u 12. godini napustio svoj rodni Brist i pošao u Zagreb, u kojemu je ostao sve do kraja života. No, uvijek se vraćao svomu rodnom Bristu, svojim korijenima. Iz Brista je ponio svoju kršćansku vjeru, kojoj je ostao vjeran, nadahnuća kojim ga je napajala „Pismarica“ Starca Milovana, što

je često isticao, i veliku ljubav prema domovini Hrvatskoj. To je bio njegov „tronožac“ na kojem je čvrsto stajao.

Imao je u domovini i inozemstvu 68 samostalnih izložbi i sudjelovao u preko 200 skupnih, od Toronta i New Yorka do Beča i Beiruta. Ilustrirao je preko 500 knjiga i časopisa. Objavljeno je više kataloga njegovih izložbi, a „Školska knjiga“ 2006. godine objavila je veliku i reprezentativnu monografiju „Mladen Veža“. Snimljena su dva dokumentarna filma o Mladenu Veži (1970. i 1984.).

Navest ćemo samo nekoliko podataka o njegovoj suradnji s nekim crkvenim ustanovama i posebno s našom Provincijom.

### **Radovi općega značenja**

1966. - Po želji kard. Franje Šepera izradio je portret dr. Ivana Merza, koga je papa Ivan Pavao II. u Banjoj Luci 2003. god. proglasio blaženim. Slika je ulje na platnu, vel.100x90 cm, a čuva se u kući Suradnica Krista Kralja u Zagrebu.

1970. - Plaketa za kanonizaciju sv. Nikole Tavelića. Srebrna je darovana papi Pavlu VI. i brončana nekim zaslužnicima.

1993. - Biblijske priče i legende. Izbor iz hrvatskoga duhovnog pjesništva, izd. Naša djeca, Zagreb, str. 48 (17 pjesnika, 45 ilustracija).

1997. - Uskrсни broj „Glasa koncila“ ukrašen je velikom slikom M. Veže „Uskršnuće“, a original se nalazi u njegovoj galeriji u Pittsburghu (USA).

2000. - Bio je član Inicijativnog odbora HAZU za proslavu 300. obljetnice rođenja njegova velikog mještana fra Andrije Kačića Miošića (1704.-2004.), koga je osobito cijenio.

### **Suradnja s fratrima**

Akad. slikar Mladen Veža veliki je dobročinitelj „Kačićeva samostana“ u Zaostrogu.

1969. - Izradio je i skovao jubilejsku brončanu medalju Samostana u Zaostrogu za njegov jubilej (1469.-1969.).

1989. - Darovao je Samostanu u Zaostrogu svoju zbirku slika „Otisci djetinjstva“, koja je smještena u „Galeriji M. Veže“ i svečano otvorena 12. kolovoza 1989. godine. Danas je u Galeriji izloženo 27 slika, a 26. kolovoza 2005. godine ukradeno je 14 slika koje još nisu pronađene.

Izradio je naslovne stranice za časopise i knjige kao i druge ilustracije:

1965. - 1973. - Služba Božja.

1965. - Bogoslužje. Misal i Brevijar za vjernike (fra Jure Radić), naslovna i crteži.

1967. - Kačić (od 1974. do danas).

1967. - Misal za sve dane u godini (fra Jure Radić), crteži: Naslovna (1), Došašće (26), Božić (54), Bogojavljenje (67), Korizma (96), Cvjetnica (172), Veliki Petak (207), Križ (240), Raspelo (268), Uskrs (300), Uzašašće (325), Duhovi (330), Presv. Trojstvo (345), Tijelovo (349), Sv. Josip Radnik (509), Sv. Petar i Pavao (546), Uznesenje Marijino (586), Krist Kralj (638), Svi Sveti (641), Sv. Nikola Tavelić (649), Spomen svih vjernih mrtvih (613). Crteži su ili originali M. Veže, ili nadahnuti umjetničkom baštinom. Misal je tiskan u 50 tisuća primjeraka.

1968. - Crtež Samostana u Zaostrogu u prigodi jubileja (1468.-1968.)

1968. - Pjevajmo, braćo kršćani (fra Ivan Glibotić).

1971. - Dao je rješenje za bojanje zidova i stropa u Kapeli Majke Božje Lurdske u Zagrebu.

1971. - Podaca (fra Aleksandar Ribičić).

1973. - 1976. Žarište (Franjevačka klasična gimnazija i Sjemenište, Sinj).

1974. - Mijenjam svijet (fra Jeronim Šetka).

1976. - 1982. Majka (Gospa Lurdska, Zagreb).

1976. - 1978. Sidro (Sumartin).

1976. - Majčini domovi (fra Mario Jurišić).

1977. - 1999. Miljevci.

1980. - 1988. Vjesnik Provincije.

1982. - 1999. Proložac.

1983. - Razgovor ugodni naroda slovinskoga, izd. „Kačić“ (nutarnja naslovnica).

1986. - Plakat za simpozij o fra Ivanu Despotu (1886.-1986.).

1994. - 1998. Viter (list Zaostrog, Drvenik, Podaca i Brist).

1997. - Zmijavci.

2006. - Moj Bog u bijeloj hostiji (fra Anđeo Cvitanović).

### **Nekoliko Mladenovih misli**

„Krist je moj učitelj u kojem, kao u nikomu, ima toliko ljubavi prema čovjeku. On je temelj moga života. Osobno sam bliži spoznaji kad bogobojznost u sebi pretvorim u bogoljubivost. I kad slikam, Isus mi je blizu...“ (1997.).

„Kad sam naučio čitati i pisati najviše me je zanimalo Kačićev Razgovor ugodni. Čitajući Kačića...počeo sam sve više crtati svece, biskupe i junake

...“ Novinar je jednom razgovoru dao naslov: „Kako mi je Kačić Miošić odredio život“ (2006.). Na pitanje zašto voli Zagreb, jedan od razloga je: „Volim Zagreb. Ponosim se Zagrebom, što je davno spomenikom udomio svenarodnog velikana pismarice Razgovor ugodni naroda slovinskoga, Brišćanina - fra Andriju Kačića Miošića!“ (2000.)

Bio je iskreni i veliki rodoljub! „Lijepa naša je doista lijepa, a sad je i naša!“ (2005.). Za dr. Vlatka Mačeka tvrdi: „U životu nisam sreo tako dobrog čovjeka kao što je bio dr. Vlatko Maček. Moj drugi otac bio je dr. Vlatko Maček. Da je Maček živ, on bi Tuđmanu čestitao, jer je postigao ono što je on ciljao - slobodnu Hrvatsku Državu“ (Isto).

Izradio je portret dr. Franje Tuđmana, prvoga predsjednika Republike Hrvatske. Predsjednik mu je povjerio izradu nekoliko državnih odličja, od kojih i najvišega i najvažnijeg „Orden kralja Tomislava“.

Milan Sigetić naslovio je svoj razgovor s Mladenom: „Kažnjen jer nije slušao Tita, sumnjiv jer je živio u Mačekovoj obitelji“ (2005.).

Moglo bi se navesti još vrlo lijepih i značajnih tekstova u kojima je Mladen otkrio svoju dušu - vjernika, umjetnika, domoljuba i karakternog muža.

## Oproštaj

Na sprovodu nakon Evanđelja (Mt 25, 31-46), fra Gabrijel je rekao:

„Cijenjena gospodo, rodbino i poštovatelji dragoga pokojnika Mladena!

Stari su grčki filozofi smatrali da „agathón-dobrota“ i „kalón-ljepota“ ne bi bile dvije različite vrijednosne kategorije, jer se one zapravo uzajamno prožimlju i jedne bez druge nema. Stoga su stvorili jednu riječ „kalagathón“, tj. dobro i lijepo kao jedinstven pojam.

Slično su mnogi teolozi, posebno mistici, Gospodina Boga definirali kao „omne bonum, summum bonum, omne pulchrum“, tj. najveće dobro i savršenu ljepotu.

Naš dragi pokojnik Mladen, koji nas je danas oko sebe okupio, zapravo je cijeli život bio marljivi tražitelj koji želi otkriti što se to krije iza tih riječi i pojmova. On je ustrajno težio za Ljepotom i Dobrotom. On je to svoje traganje okrunio tolikim svojim djelima, kojima je pokazao da su ljepota i dobrota najveće vrijednosti, prema kojima čovjek uvijek treba težiti i koje u životu mora ostvariti.

Kad ga je jednom (2000.) novinar zapitao, kako je i zašto iz maloga i siromašnog Brista došao u veliki i bogati Zagreb, Mladen je odgovorio: „Kako i zašto sam došao u Zagreb? Bog je milosrdno odredio kako i zašto!“

U tom kratkom odgovoru, Mladen je ispovjedio svoju duboku vjeru u Božju Providnost, u Božju dobrotu i Božju mudrost, koja je planirala njegov životni

put, njegovo obrazovanje, umjetničko djelovanje, njegov ustrajni hod i divni susret s Vječnom Ljepotom i Dobrotom, s Apsolutnim Bićem, s dobrim Bogom, dragim Ocem, životnim suputnikom, supatnikom i prijateljem.

Danas kad se opraštamo od dragoga Mladena, iskrenom molitvom preporučujemo njegovu plemenitu dušu dobromu i milosrdnom Bogu, uvjereni da je u susretu s vječnom Dobrotom i Ljepotom, tj. sa svojim Bogom, postigao cilj svoga zemaljskog bivanja i stigao na drugu obalu. Sjetimo se izraza Maka Dizdara: „Ima jedna modra rijeka, valja nama preko rijeke!“ Naš je Pokojnik otišao „preko rijeke“ i stigao u blaženu vječnost.

Kad bi nam dragi Mladen sad, ovdje, mogao reći samo jednu riječ, uvjeren sam da bi uskliknuo: „Bogu hvala za svu njegovu dobrotu, kojom me je pratio kroz život!“

Danas se ovdje opraštam od našega dragog umjetnika, suradnika i prijatelja u ime Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, s kojom je na osobit način bio povezan. Izradio je preko 20 naslovnih stranica za razne časopise i knjige, preko 30 crteža za izdanje Misala, kovao spomen-medalju za jubilej „Kačićeva samostana“ i plaketu za kanonizaciju sv. Nikole Tavelića, koja je darovana papi Pavlu VI.

Posebno smo mu zahvalni za veliki dar, zbirku slika „Otisci djetinjstva“, koja je smještena u prostorijama Samostana u Zaostrogu. Kako znate, „Galerija Mladena Veže“ otvorena je 12. kolovoza 1989. godine.

Za brojne susrete i „razgovore ugodne“ bilo ovdje u Zagrebu, bilo u Tvomu rodnom Bristu, dragi prijatelju Mladene, posebno sam Ti zahvalan.

Neka Tvoje tijelo počiva u ovoj hrvatskoj zemlji, koju si toliko ljubio, a Tvoja duša neka uživa vječnu sreću na nebesima!

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

I svjetlost vječna svijetlila njemu! Amen”.

Sv. Misu zadušnicu sljedećega dana u 8 sati slavio je u Crkvi sv. Petra fra Gabrijel i koncelebrirao je i vlč. Josip, župnik.

Fra Gabrijel Jurišić

## Proslava Sv. Nikole u HKM u Sindelfingenu

„Opet sveti Niko dobroj djeci ide“, pjevala su djeca Hrvatske katoličke misije Sindelfingen svome Nikoli, koji ih je i ove godine došao razveseliti slatkim darovima.

Svečano slavlje povodom dana svetog Nikole u svojim misijskim prostorijama pokraj crkve, a u organizaciji voditelja misije fra Marinka Vukmana, časnih sestara Bogoljube i Bernardete te aktivnih članova misije, uveličalo je mnoštvo djece sa svojim roditeljima, bakama, djedovima, prijateljima...

Tijekom godine slavimo mnoga slavlja. Sva su ona nezaboravna, svečana, radosna, ali ovo današnje slavlje posebno je radosno i svečano, ono je jedno od najljepših slavlja jer je u znaku naše dječice, naše budućnosti, naše radosti, naglasio je fra Marinko u svom pozdravnom govoru.

U ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Stuttgartu pozdrav je uputila i konzulica savjetnica Mirjana Božić, zahvalivši svim učiteljima hrvatske nastave na predanom radu i trudu koji ulažu kako bi djeca iz hrvatskih škola diljem Baden-Württemberga nastupila i pokazala kako i ovdje daleko od domovine od malena znaju i njeguju svoj jezik.

Djeca su za ovu priliku s časnom sestrom Bernardetom Tomić uvježbala pjesme *Isus mali dar je s neba* i *Tko to sada pjeva*. Djeca iz hrvatske škole krasnoslovala su pjesmu *Božić u duši* i izvela igrokaz *Dar svetom Nikoli*. Tamburaši Matije Gupca oduševili su pjesmama *Kriste u tvoje ime*, *Svim na Zemlji* i *Duga cesta*. Članovi folklornog sastava izveli su plesove Slavonije i Baranje.

Djeca su ipak s najviše radosti i nestrpljenja iščekivala svetog Nikolu i njegove darove.

Nakon dolaska svetog Nikole i podjele darova, slavlje se nastavilo uz glazbeni sastav Plavi Dunav i poznate pjevače iz domovine Matka i Branu. Gosti su uživali u hrani, piću i bogatoj tomboli koje su pripremili aktivni članovi zajednice.

Ivana Livaić

## Došašće s Majkom Božjom Bistričkom u Ludwigsburgu

Prvu nedjelju Došašća hrvatsku katoličku zajednicu Sv. Petar i Pavao u Ludwigsburgu pohodio je crkveni zbor „Tomislav“ iz župe i nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke. Sa zborom je došao dekan i župnik svetišta vlč. Zlatko Koren te časne sestre Slavica Sente, orguljašica i Tihomira Sente, dirigentica zbora. Dan prije, u pratnji gosp. Zvonka Mahmeta, voditelja folklorne grupe „Branimir“ pri hrvatskoj katoličkoj zajednici Sv. Petar i Pavao u Ludwigsburgu, razgledavali su barokni grad Ludwigsburg i adventski

sajam smješten između evangeličke i katoličke crkve na Marktplatzu. U Bischof Sproll Haus pogledali su izložbu Crtačke škole - djece Hrvatske katoličke zajednice Sv. Petar i Pavao koja je također bila prikazana prigodom 40. obljetnice HKM Ludwigsburg u Forumu. Gosti su dobili brošuru Crtačke škole tiskanu povodom spomenute obljetnice. Nedjeljnu misu u crkvi Presvetoga Trojstva predvodio je i propovijedao vlč. Zlatko Koren. S njim je suslavio fra Jozo, župnik hrvatskih katoličkih zajednica Ludwigsburg, Bietigheim-Bissingen, Vaihingen-Enz, Korntal i Illingen. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je mješoviti crkveni zbor „Tomislav“. Nakon tumačenja Božje riječi, vlč. Zlatko progovorio je o zavjetnom kipu Majke Božje Bistričke koji datira s kraja XV. stoljeća, a pripada nizu crnih Madona, premda je pri restauraciji otkriveno da njezina tamna boja nije izvorna. Kasnogotički drveni kip Bistričke Bogorodice rad je pučkog majstora. Izražajna moć kipa nije toliko u umjetničkom oblikovanju, koliko u samome vjerskom i nacionalnom značenju. Kip je najprije bio smješten u pravedništvu na Vinskom Vrh 1499. godine, a onda 1545. godine zakopan u župnoj crkvi u Mariji Bistrici i otkriven 1588. godine; ponovno zaboravljen i zazidan, pronađen je drugi put 1684. godine.

Selidba kipa, njegovo skrivanje i dva našašća budila su vjeru u njegovu čudotvornu moć. Bistrička Gospa bila je tješiteljica kršćana za vrijeme turskih opasnosti, pomoćnica u Prvom i Drugom svjetskom ratu te u Domovinskom ratu. Repliku drvenoga kipa župnik je darovao hrvatskoj katoličkoj zajednici Sv. Petar i Pavao.

Na kraju mise crkveni zbor „Tomislav“ otpjevao je splet marijanskih pjesama. Vjernicima je podijeljen propagandni materijal iz svetišta Majke Božje Bistričke i knjižica kardinala Josipa Bozanića, „Svjedočanstvo istine“.

Dupkom puna crkva pljeskom je ispratila drage goste.

Fra Jozo Župić

## Obilježena 40. godišnjica Hrvatske katoličke zajednice u Ludwigsburgu

Svečana proslava povodom 40. obljetnice Hrvatskih katoličkih zajednica Ludwigsburg, Bietigheim-Bissingen, Vaihingen-Enz, Korntal i Illingen može se slobodno uvrstiti u sami vrh do sada održanih priredbi u Theatersaalu i foajeu uglednog Forumu am Schlosspark u Ludwigsburgu. U bogatom kulturno-umjetničkom programu baš sve generacije od gotovo tisuću

nazočnih članova i prijatelja HKZ Ludwigsburg našle su jedan dio sebe te su provele prekrasnu zajedničku večer.

Sve je počelo hrvatskom i njemačkom himnom koje je otpjevala odlična Karmen Kočila. Pozdravne govore na početku priredbe održali su fra Jozo Župić, voditelj HKZ Ludwigsburg, Georg Gawaz u ime biskupije Rottenburg-Stuttgart, dekan Oliver Merkelbach i nadgradonačelnik Ludwigsburga Werner Spec koji je, oduševljen priredbom, obećao potporu grada Ludwigsburga radu s mladima. Među uzvanicima su bili i dr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski, Roland Knäbler, župnik župe Dreieinigkeit te Hermann Schneider iz župnog vijeća kao i brojni voditelji Hrvatskih katoličkih zajednica iz okolice Ludwigsburga.

- Zahvalni smo Bogu, Gospi, biskupiji Rottenburg-Stuttgart na čelu s biskupom Gebhardom Fürstom, domovinskoj Crkvi, provinciji Presvetoga Otkupitelja i civilnim vlastima što smo u Njemačkoj, konkretno u biskupiji Rottenburg-Stuttgart našli svoj novi dom sa sviješću pripadnosti jednoj svetoj, katoličkoj Crkvi, kazao je fra Jozo Župić govoreći o vremenu osnivanja Hrvatske katoličke misije Ludwigsburg, što se odvijalo nedugo nakon prvoga čovjekovog spuštanja na Mjesec.

Dana 16. listopada 1969., dr. fra Metod Kelava napisao je pismo biskupskom ordinarijatu Rottenburg-Stuttgart radi utemeljenja jedne nove Hrvatske katoličke misije, jer je u dekanatima Ludwigsburg, Neckarsulm, Bad Mergentheim, Künzelsau i Schwäbisch Hall po njegovim procjenama stanovalo tada oko devet tisuća hrvatskih katolika.

Generalni vikar dr. Karl Knaupp odgovorio je na fra Metodovu molbu pismom od 27. listopada riječima: „Vrlo poštovani oče, dr. Kelava! Mi smo suglasni da Vi od 1. studenoga 1969. preuzmete dušobrižničko područje za skrb katoličkih Hrvata u sljedećim dekanatima: Ludwigsburg, Neckarsulm, Mergentheim, Künzelsau i Schwäbisch Hall“.

Na taj je način učinjen prvi, mali korak, ali divovski za cijelo područje Ludwigsburga na kojem su živjeli i radili hrvatski katolici. Prva sveta misa za hrvatske vjernike održana je svojedobno u bolničkoj kapeli. Bilo je prisutno 65 vjernika.

Osim fra Metoda, Hrvatsku katoličku misiju Ludwigsburg vodili su župnici fra Ivan Dotur, fra Mirko Marić, fra Petar Vučemilo, fra Nediljko Šabić, fra Dušan Džimbeg, fra Petar Čirko i fra Jozo Župić. Kao dušobrižnici djelovali su fra Nedjeljko Brečić, fra Josip Božić-Stanić, fra Josip Kulović, fra Ante Grčić i fra Anđelko Validžić. Svećenicima su pomagali pastoralni suradnici i suradnice: sestra Cecilija Mikac, sestra Otilija Mikulec, sestra Renata Zovkić,



Ana Madunić, Teo Šprajc, Ivan Grbavac i Božo Tvrđinić. Veliki obol dao je i socijalni radnik Franjo Vidačković.

Pozornica u Theatersaalu bila je ukrašena dvjema velikim zastavama HKZ i festivala „Mikrofon je vaš“, a na velikom platnu su se vrtjele slike iz 40 godina života misije. Program koji je održan pod medijskim pokroviteljstvom Slobodne Dalmacije i web portala Crommunity.com suvereno je vodila simpatična moderatorica Slavica Novosel. Već u prvom dijelu događanja Krunoslav Kićo Slabinac svojom je pjesmom dirnuo u dušu Hrvate u Ludwigsburgu.

Svoj talent zatim je još jednom dokazala Natalija Mihaljević koja je s djevojčicama Senyom Okur i njezinom sestrom Melis Dilara Okur izvela zanimljiv adaptirani dio iz mjuzikla „Mozart“ pod naslovom „Zlato sa zvijezda“. Nastupili su mali folkloriši HKZ Ludwigsburg, a svoje vokalne i zabavljačke sposobnosti dokazali su Mihaela Nosić iz Kleinglattbacha i Blago Galić s grupom mladih. S oduševljenjem je primljen nastup banda Guštari s Kristijanom Pločkinjićem i Branimirom Hinićem te dječjeg zbora HKZ Ludwigsburg.

U drugom dijelu svečanog programa publici su se čestitarskim riječima obratili fra Josip Bebić, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj te Mirjana Božić ispred Generalnog konzulata RH u Stuttgartu. Glazbeni sladokusci došli su na svoje nastupom trija Magis iz Sarajeva. Mladi umjetnici Ivana Papista, Boris Lončar i Dario Vučić izveli su djela klasične glazbe i pobrali veliki pljesak iz gledališta.

Jedan od najstarijih „članova“ HKZ Ludwigsburg, crkveni zbor pod ravnanjem Ane Madunić, otpjevao je pjesme „Zbor Hrvatica“, „Sav raj te slavi“ i na koncu „Bože, čuvaj Hrvatsku“ čak petoglasno. Folklor pod vodstvom Zvonka Mahmeta izvrsno je izveo „Prigorje“.

Slijedile su tri sjajne vokalne izvedbe sudionika festivala „Mikrofon je vaš“ Karmen Kočila i Blage Galića. U prebogatom programu nastupili su i folklorna grupa hrvatskog društva „Vukovar“ iz Vaihingen-Enza, te Slavonski dukati, Marija Pavković Snaša i Kićo Slabinac koji su na koncu u Foyeru upriličili odličnu feštu.

Prigodne darove HKZ Ludwigsburg predala je dekanu Merkelbachu povodom 60. obljetnice dekanata te nadgradonačelniku Specu povodom 300. obljetnice grada Ludwigsburga. S druge strane, voditelju HKZ Ludwigsburg fra Jozi Župiću u ime nogometnog kluba Croatia Bietigheim, koji je nedavno također obilježio 40. rođendan, dar je predao predsjednik kluba Stjepan Igrec.

Zanimljivo je spomenuti i da je Škola crtanja HKZ Ludwigsburg izložila radove polaznika i podijelila prigodnu brošuru o svome djelovanju pod vodstvom Maje Novosel.

Drugi dan proslave 40. rođendana HKZ Ludwigsburg bio je obilježen svečanim slavljem. U prepunoj crkvi Dreieinigkeitskirche u centru Ludwigsburga svečanu nedjeljnu misu predvodio je biskup gospičko-senjski dr. Mile Bogović. HKZ Ludwigsburg predala je novčanu donaciju od 3100 eura biskupu Bogoviću za Crkvu hrvatskih mučenika u Udbini, a taj novac je prikupljen tijekom korizmenih petaka u pojedinim zajednicama.

Svečanim ručkom uzvanika zaključeno je slavlje koje će se u Ludwigsburgu i okolici zasigurno još dugo pamtili. Obzirom na rijetko viđenu organizaciju kojom je sjajno dirigirao Mihael Novosel sa svojim suradnicima, zapravo se s nestrpljenjem čeka na novi festival „Mikrofon je vaš“ koji je već najavljen za iduću godinu.

Edi Zelić

## Proslava „Stepinčeva“ u HKM u Sindelfingenu

Snijeg i zaleđene prometnice nisu omeli veliki broj hrvatskih vjernika iz Sindelfingena i Böblingena te okolnih mjesta da napune 14. veljače crkvu Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu. Svečano i pobožno su sudjelovali u euharistijskom slavlju u povodu 50. obljetnice smrti blaženoga Alojzija Stepinca.

Uz voditelja HKZ fra Marinka Vukmana bili su gosti iz domovine fra Kruno Bekavac, ravnatelj karitativne udruge Panis vitae, Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja u Splitu i đakon Ivan Jelec. Sve je na početku pozdravio fra Marinko istaknuvši da već godinama slavimo Stepinčevo, ali je svake godine novo, jedinstveno i neponovljivo. Ove godine posebno, jer se sjećamo 50. obljetnice smrti našega blaženog kardinala koji je doslovce živio i umro za Boga, Crkvu i svoj hrvatski narod. U nadahnutoj propovjedi gost iz domovine fra Kruno Bekavac govorio je o blaženom Stepincu iznoseći i mnoge pojedinosti koje nisu baš svima poznate. Bivši student agronomije prešao je na teologiju, a s 32 godine zaređen za svećenika, te ubrzo i za biskupa. U teškom vremenu svoje nadbiskupske službe zauzima se za pravednost i pravo svih ljudi na život. Za Pavelića je bio Solunac, za Nijemce Židov, a za partizane ustaša. Voditelj misnog slavlja fra Kruno potaknuo je hrvatske vjernike u iseljeništvu da im Alojzije Stepinac bude uzor u bogoljublju, čovjekoljublju i rodoljublju te da kao i Stepinac pronađemo oslonac u Bogu.

Misno slavlje uzveličali su članovi crkvenog zbora zajednice pod vodstvom sestre Bernardete Tomić te zbor mladih pod vodstvom Natalije Poljak i kulturno umjetničko društvo Zvona Zagore pod stručnim vodstvom Vinka Bulata koji su otpjevali nekoliko euharistijskih pjesama onako kako se pjevaju u drniškom kraju. Poslije svečanoga euharistijskog slavlja nastavilo se druženje i bogati program u velikoj dvorani pokraj crkve. Sve nazočne hrvatska zajednica počastila je ručkom, a u popodnevnom programu nastupili su misijski folklorni sastavi: mali, srednji i veliki, zatim tamburaši Matije Gubca. Sve su svojom pjesmom i plesovima oduševili gosti iz Mirlović Zagore, KUD Zvona Zagore, koji su otplesali nekoliko kola te otpjevali desetak pjesama, a prepuna dvorana im se pridružila pjevajući radosno “Croatio, iz duše te ljubim”. I ovog puta bila je pripremljena bogata tombola s više stotina zgoditaka, a prihod tombole namijenjen je stradalima na Haitiju. Na koncu slavlja gosti iz Mirlović Zagore predali su prigodne darove - sliku šibenske katedrale te poznati drniški pršut. Voditelj zajednice fra Marinko zahvalio je na darovima te na prekrasnom programu i u crkvi i u dvorani kojim su na poseban način dočarali djelić domovine te im predao darove: stotinu pari obuće, monografije o Sindelfingenu, pokrajini Baden-Württemberg i o hrvatskoj zajednici te novčani dar od 500 eura. Gđa. Mirjana Božić, konzulica generalnog konzulata Republike Hrvatske u Stuttgartu sve je pozdravila s par prigodnih riječi i čestitala na velikom slavlju i blagdanu.

Sudionik



### † Fra Nediljko Jukić

Br. 01-144/2010.  
Split, 3. ožujka 2010.

**Predmet:** *Molitva za pok. fra Nediljka Jukića*

Braća koja nisu obavila molitve i slavila misu za pok. fra Nediljka Jukića, neka to učine što prije kako propisuju Statuti Provincije: braća svećenici po jednu sv. Misu, a braća klerici i neklerici križni put.

U nekrologiju pojedinih samostana neka se upiše na dan 26. veljače:

Fra Nediljko Jukić rodio se 15. rujna 1968. u Zlopolju. U novicijat stupio 9. srpnja 1988. na Visovcu. Svečane zavjete položio 4. listopada 1993. u Makarskoj. Za svećenika zaređen 25. lipnja 1995. u Splitu.

Od 1995. do 2008. godine vršio je pastoralne službe u Provinciji, a od 2008. nalazi se u Zagrebu kao rekonvalescent.

Preminuo je u Zagrebu 26. veljače 2010. godine. Pokopan je u samostansku grobnicu na Visovcu 3. ožujka 2010. godine.

### Homilija šibenskog biskupa mons. Ante Ivasa

„Braćo, nitko od nas sebi ne živi,  
i nitko od nas sebi ne umire.  
Doista, ako živimo, Gospodinu živimo,  
i ako umiremo, Gospodinu umiremo.  
Živimo li dakle ili umiremo, Gospodinovi smo”.

Rim 14, 7 (128)

Mt 11.25 (204)

Tako je u ono vrijeme progona, neshvatljivih i mučnih mučeničkih smrti mladih kršćana, duboko vjernički i apostolski pisao sveti Pavao kršćanima u Rimu. Gospodinovi smo, u životu i u smrti. „Pa da mi je i dolinom smrti proći zla se ne bojim jer ti si sa mnom!“, kliče psalmist.

Ne znam možemo li i danas naći primjereniju i utješniju riječ nad ovom, neshvatljivom i mučeničkom smrću mladog svećenika, (župnika i redovnika) brata našega fra Nediljka, od ove biblijske, Božje.

Naša nas kršćanska vjera uči da je ljudski život najveći Božji dar, po kojem je čovjek „slika Božja“. Bog je sišao na zemlju i postao čovjekom da potvrdi veličinu i vrijednost ljudskog života, da spasi čovjeka, da ne bi taj dar obezvrijedio, upropastio ili izgubio, da ne umre!

Bog je učinio da ovaj ljudski, zemljani, smrtni život, po daru svetog Krštenja, bude ucijepljen u Krista kao „loza na trs“, da živimo „novim životom“, besmrtnim. Da ne živimo više samo sebi, jer to znači umirati, nego da živimo Njemu, u Njemu i po Njemu, u ljubavi prema Bogu i bližnjemu, jer to znači živjeti „u izobilju života“, kako ovdje na zemlji u zajedništvu s braćom i sestrama, tako i u vječnosti u općinstvu svetih, zajedno sa Gospom našom majkom Marijom, u zajedništvu života Presvetoga Trojstva.

Ta veličanstvena vizija ljudskoga života, koju nam otkriva i naviješta Kristovo evanđelje, jača je od smrti. Ta vizija nije utopija, to je vizija koju je Krist do kraja ostvario i potvrdio, svojim životom, svojom smrću i uskrsnućem, svojim Vazmenim (Pashalnim) otajstvom. To je čudesni dar koji je Bog, sa Sinom svojim, po Duhu Svetom, svojoj Crkvi darovao, da s njime poslužuje sva vremena, za sve ljude i narode, da žive u novosti života, za vječnost. Upravo se i mi, zajedno s cijelom Crkvom korizmeno pripremamo ući u ta sveta veličanstvena uskrсна slavlja, slavlje Pashe, da i ove godine s Kristom slavimo slavlje slavnoga prijelaza kroz smrt u život.

Naš Gospodin Isus Krist je htio da upravo njegovi izabrani, pozvani i posvećeni svećenici budu prvi navjestitelji te velike Radosne vijesti, tog Evanđelja Života, da smo Gospodinovi, uvijek i zauvijek, i kad živimo i kad umiremo. Da je za čovjeka kršćanina smrt samo preminuće života. Da s Kristom bivamo ukopani u smrt da živimo u novosti života. Tu je Kristovu Radosnu vijest o novosti života naviještao narodu Božjem i fra Nediljko, cijelim svojim svećeničkim životom i službom, naročito kad je kao svećenik Kristov na misama za preminule izgovarao i naviještao one utješne riječi: „Tvojim se vjernima Gospodine, život samo mijenja, ali ne oduzima. I pošto se razori dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima”.

U ovoj Svećeničkoj godini zahvaljujemo Bogu za sve svećenike i za svećenika fra Nediljka, koji je po uzoru svetoga oca Franje bio glasnik Velikoga Kralja, Kralja koji je Put, Istina i Život, Kralja kojemu sve živi. Zahvaljujemo Bogu što je po Božjoj milosti i daru bio revan svećenik, župnik i patnik u Crkvi koja je u našoj biskupiji šibenskoj, što je bio navjestitelj i poslužitelj Kristove Riječi života i djelitelj svetih sakramenata, što je tako po Božjoj milosti bio na najbolji mogući način u službi života svojih vjernika i svoga naroda hrvatskog. Tako je časno ispunjao svoju temeljnu svećeničku zadaću, služenja Bogu, Crkvi i narodu.

Molimo te Gospodine, neka i ova smrt bude za život kome je naš brat služio svojim svećeničkim životom. Ta nam je molitva nad ovom smrću još potrebija kad nas pritišće bolna istina da nad naš narod kao da sve više padaju teške sjene i tmine smrtne, kad našem narodu i svećenicima i redovnicima treba

nove, snažne, jasne i nepokolebljive vjere u Život koji je Božji dar, kad nam treba hrabrijeg opredjeljenja za život, kad nam treba muškaraca i žena koji neće zdvajati nad životom, koji ga neće ubijati, obescjenjivati i prodavati, nego radati, poštivati i njegovati, koji će se za njega boriti i braniti ga od svih nasrtaja bezboštva, protiv-boštva, nevjere i smrti, kad nam treba mladih ljudi, mladića i djevojaka koji će se Božjem daru života otvarati u novim obiteljima i radovati se novoj djeci Božjoj.

Gospodine, i ova je smrt za sve nas velika, mučna i neshvatljiva i nedokučiva Tajna, koja nas suočuje s bolnim pitanjem - zašto?! Nad grobom prijatelja Lazara rekao si da ta smrt nije na smrt nego na slavu Božju, na život i uskrsnuće. Zato se i u ovoj prigodi u vjeri sjedinjujemo s molitvom tvog Sina: „Slavim te Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Sve je meni predao Otac moj da nitko tko vjeruje u me ne umre nego da ima život vječni. Da bude gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: da gledaju tvoju slavu”.

Ova naša molitva je danas to veća, jer želimo da nam ova smrt mladog svećenika i redovnika fra Nediljka svima bude i ozbiljni poticaj na trajnu molitvu, da našoj hrvatskoj Crkvi Gospodin udijeli novih svećeničkih i redovničkih zvanja, koji će se velikodušno i oduševljeno odazvati Božjem pozivu i staviti se u službu života.

U ime svećenika biskupije šibenske u kojoj je Nediljko rođen i u kojoj je služio i djelovao, vama dragi roditelji i poštovana rodbino, i vama braćo Provincije Presvetog Otkupitelja, iskazujem ljudsku i kršćansku sućut, i zajedno s vama molim da Gospodin bude milostiv vjernome sluzi svome i da mu udijeli mir i pokoj u zagrljaju Božjem, a tijelo neka mu do uskrsnuća počiva u svetoj ovoj zemlji visovačkoj, Gospinoj i hrvatskoj, u svetoj zipki serafskoj. Amen.

### **Oproštajni govor fra Željka Tolića, provincijala**

*Našao sam ga i on je našao mene  
moj Bog koji me voli.*

*Našli smo se tražeći jedan drugog  
i našao sam ga u sebi  
jer živi u meni i za me  
i ja se u njemu radujem.*

*Od iskona smo bili skupa  
i do konca bit će mi pratilac,  
moj Bog!*

(J. Pupačić, *Moj Bog*, u: *Izabrane pjesme*, Erasmus naklada, Zagreb, 1997., str. 87)

Preuzvišeni oče biskupe, poštovana braćo svećenici, časna braćo redovnici i sestre redovnice, draga rodbino i prijatelji našega brata fra Nediljka, dragi vjernici!

Od majčine utrobe pa sve do smrti, od jutra do sutra život je naš u ruci Božjoj koja nas vodi i prati. Samo nas On može u život dozvati i kroz život voditi, samo nas on preko smrtne borbe može provesti, jedino nas on u odaje nebeske može dovesti. Pa, kao što nam za života samo ljubav otkriva smisao i svemu daje smisao, tako nas u ovim trenucima oprostaja s dragim fra Nediljkom «tješi obećanje buduće besmrtnosti» po kojem se vjernima Božjim «život mijenja, a ne oduzima». Tako je kazano i zajamčeno. I mi u to čvrsto vjerujemo.

Bog je prerano pozvao našeg fra Nediljka. Pozvao ga je u «sredini dana njegovih», dok je marljivo i pažljivo obavljao poslove kojima je služio općoj i mjesnoj Crkvi, svome Franjevačkom redu, svojoj Provinciji i općem dobru. Obdaren brojnim ljudskim vrlinama, uživao je opće poštovanje braće s kojima je živio i vjernika kojima je služio. Bio je ponos svojoj majci i rodbini, župi u kojoj se rodi i župama u kojima je kao svećenik djelovao; bio je životni oslonac brojnim vjernicima i dragi brat među nama fratrima.

Fra Nedo se rodio u župi Zlopolje, u šibenskoj biskupiji, 15. rujna 1968. godine, u obitelji Jure i Ive rođ. Duka. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a potom je, želeći biti fratar i svećenik, 1984. godine pošao u *Sjemenište* u Sinj gdje je pohađao i završio *Franjevačku klasičnu gimnaziju* (1984.-1988.). U Sinju je započeo i svoj redovnički život, jer je u Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske stupio u Novicijat (9. srpnja 1988.) koji je potom nastavio u Karinu i dovršio na Visovcu, gdje je 15. srpnja 1989. položio svoje prve, privremene redovničke zavjete. Nakon novicijata uslijedile su godine filozofsko-teološkog studija na *Visokoj bogosloviji* u Makarskoj (1989.-1994.), gdje je, na svetkovinu Svetoga Oca Franje 4. listopada 1993. godine, položio svoje doživotne zavjete. Za đakona ga je (20. studenoga 1994.) zareadio ondašnji splitski pomoćni biskup mons. Marin Barišić, a za svećenika (25. lipnja 1995.) splitski nadbiskup i metropolit mons. Ante Jurić. Mladu misu proslavio je u Zlopolju, 23. srpnja 1995. godine.

Nakon ređenja, kao svećenik obavljao je sljedeće službe: najprije je, kao mladomisnik, jednu godinu bio *župni vikar* u Sinju (1995.-1996.), a potom *župni vikar* i *župnik* u Perušiću kraj Benkovca (1996-2006.); u međuvremenu je bio i *samostanski vikar* u Karinu (1997.; 2003.-2006.). Poslije desetogodišnje službe u Perušiću imenovan je za *župnika* u župi Miljevci (2006.-2009.) i istodobno za *ispovjednika novaka* na Visovcu. Nakon što je osjetio zdravstvene tegobe, pošao je u Zagreb na liječenje,

a župu Miljevci, kao župni upravitelj, preuzeo je fra Milan Jašić. Tijekom liječenja u Zagrebu fra Nediljko je boravio u našem samostanu Majke Božje Lurdske, kojemu je od 27. studenoga 2009. i službeno bio pridružen kao rekonvalescent. Tako je bilo sve do popodneva 26. veljače 2010., kad smo dobili vijest da je blago u Gospodinu preminuo.

Pred njegovim odrom u ovom molitvenom obredu oprostaja, pitamo se zašto neki ljudi odlaze s ovoga svijeta u punini života i naponu snage, prije nego li su, po našem mišljenju, ispunili svoju zadaću i prije nego li su proživjeli sve prirodne stadije života.

Pitamo se, također, zašto toliki ljudi iskrenoga srca, koji su se trudili oko sreće drugih ljudi, dožive kraj svoga životnoga puta prije nego li vide da je izraslo sjeme koje su s ljubavlju sijali?

Istina je da mi ljudi ne poznamo sve tajne našeg života i ovoga svijeta. Ne možemo tumačiti ono što nam nije dostupno. Stoga još mnogo vremena nakon rastanka i oprostaja tražimo barem malo jasnoće i svjetla kako nam bol i tuga ne bi pogasili sve životne nade zbog gubitka voljene osobe.

Ono jedino što nam može dati snagu jest povjerenje u obećanje Isusa Krista, Božjega Sina i našega Spasitelja. On je mogao istinski govoriti o smrti jer je umirući iskusio rastanak s majkom, učenicima i prijateljima u najljepšim godinama mladosti. On najbolje zna što je to trenutak kad se vlastiti život predaje u ruke Oca nebeskoga. Svojom božanskom ljubavlju obećao je i nama da će biti uz nas kad dođe trenutak našeg prelaska.

U evanđeoskom odlomku o *budnosti*, kod sv. Luke (12, 35-40), čitamo Kristove riječi o dostojanstvu našega poslanja u služenju braći ljudima na ovome svijetu. Naš fra Nediljko bio je potpuno posvećen svom svećeničkom pozivu, služeći dobru mnogih ljudi. Činio je to svećenički založno i redovnički ustrajno. Isus nam često ponavlja da služiti bližnjima znači služiti samomu Bogu, premda toga često ni sami nismo svjesni. A i ostvarenje naše vjere započinje upravo onda kad se iskreno stavimo u službu drugima. Zato i poruka evanđelja o budnosti naglašava: *Blago onima koji su ustrajni u svom služenju*. To su oni vjerni službenici – redovnici i redovnice, klerici i laici – čije su svjetiljke stalno upaljene za dolazak Gospodara. Na koncu svoga puta oni susreću Gospodina koji će ih očinski primiti i za stolom nebeskim poslužiti ih radošću vječnog spasenja.

Poštovana braćo i sestre! Naš je fra Nediljko preselio u nebesku domovinu. I nema više potrebe postavljati nikakva pitanja. Od sada je njegov dom u Pokoju. Zauvijek. Vjerujem da mu je na putu u taj Pokoj franjevački habit



bio dobra putovnica, a svećenička misnica sigurna propusnica. I kao da ga iz tog Pokoja čujemo gdje nam poručuje: *«Ne tugujte kao oni koji nemaju nade»!* Kao da ga čujemo gdje govori: *«Našao sam ga i on je našao mene, moj Bog koji me voli... i ja se njemu radujem. Od iskona smo bili skupa i do konca bit će mi pratilac, moj Bog»!*

Vjerujem da je tako, vjerujem čvrsto. Stoga, stojeći pred Bogom koji je od iskona, koji nas voli i koji nas prati, pred njegovim veličanstvom i svemoćnosti, ponizno molim:

Bože moj, Gospodaru prošlosti i sadašnjosti, u tvojim su rukama ključevi života i smrti. Njega si, bez pitanja, poveo u tvoje vječne odaje. A mi sklapamo oči, prigibamo glavu i kažemo Ti jednostavno, ljudski i vjernički: Neka bude volja Tvoja!

Njegova je borba završena. Više ga ne muči nikakva bol. Sunce će sjati nad njegovim čelom, a nepomućeni mir kraljevat će nad njegovim horizontima.

Gospodine života i Gospodaru naših sudbina, sa svom pažnjom naše ljubavi, u Tvoje ruke preporučujemo ovoga našega brata fra Nediljka koji nas je napustio u sredini dana svojih. Njegovo ćemo tijelo smjestiti do braće redovnika i svećenika s kojima će u ovoj samostanskoj grobnici na Visovcu čekati uskrsnuće, a njegovoj besmrtnoj duši, Ti Oče, daruj da mirno počiva kod Tebe koji si Dobro, samo Dobro, jedino dobro, najveće dobro. I ljubav i milosrđe!

I još nešto: fra Nediljkov put prema svećeništvu i cijeli njegov redovnički život odvijao se pod Gospinim okriljem. U Sjemeništu i Gimnaziji pod zaštitom Čudotvorne Gospe Sinjske, prvi privremeni zavjeti kod Gospe Visovačke, doživotni u Makarskoj kod Marije na Nebo Uznesene, u bolesti u Zagrebu kod Gospe Lurdske. Osjećajući da mu je uskoro s ovoga svijeta poći, posljednje počivalište za sebe, Gospe, zaželio je da mu bude kod Tebe, ovdje na Visovcu. Gospe mati, gospođa naša, posrednice naša, zagovornice naša. Molimo Te: sa svojim ga Sinom pomiri, svojemu ga Sinu preporučiti, svojemu ga Sinu izručiti!

U ovoj prigodi iskazujem iskrenu zahvalnost braći u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu, na čelu s bivšim gvardijanom fra Franom Doljaninom i sadašnjim fra Slavenom Milanovićem koji su se za fra Nediljka očinski, bratski i poglavarSKI stalno brinuli, kako to gvardijanima i dolikuje i naše franjevačko Pravilo propisuje. Osobitu zahvalnost i pohvalu iskazujem fra Dinku Bekavcu koji je trajnom pažnjom, ljubavlju i bratskom nježnošću

dvorio fra Nediljka dok je bio u samostanu i trebao bratsku pomoć. Braćo, pred svima vam iskazujem iskrenu zahvalu i opravdanu pohvalu!

Iskazujem zahvalu i šibenskom biskupu, mons. Anti Ivasu, koji je predvodio ovo misno slavlje i izrekao svoju homiliju. Posljednje godine svoje pastoralne službe fra Nediljko je, oče biskupe, obavljao u Vašoj biskupiji. Jamčim Vam da Vas je kao biskupa uvažavao, poštivao i volio. Danas vidim da ste i Vi voljeli i poštivali njega jer ste, usprkos Vašim brojnim obvezama, došli predvoditi ovu Misu zadušnicu i ispratiti fra Nediljka u vječni pokoj. Hvala Vam.

A fra Nediljkovoj rodbini, prije svega njegovoj majci, braći i sestrama, njegovoj bližoj i daljnjoj rodbini, njegovoj rodnoj župi i župama u kojima je djelovao, svim njegovim prijateljima izražavam iskrenu sućut.

Do viđenja, dragi fra Nediljko!

### **Oproštajni govor gvardijana fra Slavena Milanovića Litre**

Svjedočanstvo je moje istinito: na spomen Gospodinove muke u korizmeni petak, 26. veljače, mirno i predano s Božjim imenom na usnama i slikom oca Antića na uzglavlju, u Očev Dom preselio se fra Nediljko Nedo Jukić, član naše franjevačke Provincije. Umro je kako Božji ljudi umiru, pomiren i smiren, predan i odan u Gospodinu, tako da možemo s dubokom sigurnošću reći: Nedo je živ, njegovo je tijelo tu ispred nas, ali on napokon oslobođen okova bolesti radosnom dušom gleda na prijeđeni put patnje i sigurno u našim suzama i ranjenim srcima vidi ljubav koju osjećamo za njega.

Draga braćo i sestre, hvala vam da ste došli podijeliti s nama ovaj teški i bolni događaj, ispraćaj posmrtnih ostataka fra Nediljka Jukića, mladog redovnika, revnog i pobožnog fratra. Ovdje smo, evo, došli brojni, u prvom redu iz provincijske zajednice, predvođeni našim provincijalom, ali i drugom subraćom redovnicima, svećenicima, bogoslovima, časnim sestrama i mnogim Kristovim vjernicima. Zajedno smo ovdje posebno s majkom, sestrom i braćom i rodbinom, njima i nama dragog fra Nediljka. Svi stojimo sjedinjeni u vjeri da ova smrt nije uzaludna, jer je od samog fra Nede, a sada zacijelo i od svih nas ovdje zaplakanih, unesena u smrt Spasitelja našega, Isusa Krista.

Iako smo izbliza pratili zadnje postaje križnog puta našeg dragog Nede, ipak nas je iznenadio i ražalostio njegov tihi prijelaz Gospodinu. U zadnjim mjesecima teške bolesti, u kojima smo se gotovo svakodnevno družili, obogatio me svojom strpljivom ljubavlju, vjerom i predanjem Gospodinu, raspet na križ boli i patnje, s malo riječi znao nam je puno reći. Možemo samo citirati i uistinu se složiti s poznatom izrekom: „Božje tajne ne možemo shvatiti, možemo im

se samo klanjati!“ Jednom ćemo u zajedničkoj vječnosti s fra Nedom doživjeti Svjetlo koje će raspršiti tamne oblake naše patnje i vidjet ćemo smisao teškog događaja kao što je teška smrt našeg četrdeset dvogodišnjeg brata.

Dragi fra Nedo, volio si ovaj naš Gospin otočić Visovac, dosta si vremena proveo na ovom svetom mjestu. Ni sanjali nismo da ćeš na počinak krenuti tako rano. Divan je Gospodin Bog, ali i tajanstven u svojim pozivima čovjeku. U počecima poziva na aktivnost za Njega, drugi put na patnju s Njime, a onda, konačno pozove na vječni počinak u Njemu. Ti si, fra Nedo, sve te pozive čuo i prihvatio. I napokon se na posljednji zov smirio u svome Bogu! Kad je Gospodin već tako odredio, neka po tebi i braći našoj koja ovdje počivaju još snažnije blagoslovi i posveti ovu zemlju. Hvala ti na bratskom zajedništvu, na primjeru življenja evanđelja i strpljivog nošenja križa. Hvala u moje ime i u ime svih onih koje si poznavao i volio. Ne mogu, a ne reći hvala i liječničkom osoblju bolnice Sestara Milosrdnica na čelu s profesoricom Marijom Bošnjak, kao i divnom osoblju sanatorija Čorluka, hvala fra Frani, tvom kolegi koji je bdio nad tobom sve ono i ovo vrijeme, hvala subraći iz samostana Majke Božje Lurdske i sestrama, hvala svima onima koji su stišćući Nedi ruku ublažavali mu patnju, a u kojima sam prepoznavao Veronike i Šimune Cirence.

I na kraju ono prvo: draga majko Ive, sestro Marija, braćo Joko i Željko, hvala vam što ste našoj zajednici dali sina i brata. Otišao je k Bogu, ali niste ga izgubili. Neno ostaje vaš i naš zauvijek.

Dragi brajo: moli se u vječnosti za svoju Provinciju, za svoju Domovinu, za ovaj svoj kraj i svoju obitelj. Svjetlost vječna neka Ti svijetli!

### † Božica Boja Klarić

Dana 24. veljače 2010. godine blago je u Gospodinu preminula, okrijepljena sakramentima naše vjere Božica Boja Klarić, majka našega fra Mirka.

Misa zadušnica slavljen je u petak 26. veljače 2010. u Stankovcima.

Sprovodni obredi obavljani su nakon mise zadušnice na mjesnom groblju.

### † Iva Brekalo - Ivuša

Dana 17. ožujka 2010. u 85. godini života okrijepljena svetim Sakramentima blago je u Gospodinu preminula Iva Brekalo, majka našega fra Tomislava.

Misa zadušnica slavljen je u petak 19. ožujka 2010. u Aržanu.

Sprovodni obredi obavljani su nakon mise zadušnice na mjesnom groblju.



## Uzoru naše nade

**Fra Petar Lubina, UZORU NAŠE NADE (izabrane marijanske molitve našega doba), „Marija“, Split, 2009.**

*Nakon što je plodove svog rada u proučavanju molitvenih sadržaja marijanske prisutnosti u životu Crkve objavio u trima zbirka marijanskih molitvi Bogorodici Djevici (2005.), Majci milosrđa (2006.) i Pomoćnici kršćana (2008.), urednik katoličkog mjesečnika Marija Petar Lubina pruža nam novu, četvrtu zbirku marijanskih molitvi, nastalih u razdoblju od II. vatikanskog sabora do danas (1962.-2009.). To su suvremene molitve Majci Gospodinovoj, koje su stvarali sveci i obični kršćani, poznati bogoslovci, pape i biskupi, muškarci i žene. Sabrane su iz inozemnih i domaćih zbirki i vjerskih časopisa te poredane vremenskim slijedom kako su nastajale.*

*Ova zbirka molitvi svjedoči da se i kršćani našeg doba na svoj način obraćaju Majci Gospodinovoj. Zlatna nit koja se kroz njih provlači mogla bi se sažeti u zazivu Gospi kao “Uzoru naše nade”. Nju, naime, crkvena predaja rado naziva “nadom spasa”, odnosno našim “ufanjem”, kako izgovaramo u drevnoj Zdravo Kraljice i pjevamo u Čuj nas, Majko. Upućene “Uzoru naše nade” te molitve jednako su upravljene “Bogu nade” kako bi i nas, posebno u trenucima kad nam se čini da se “nadamo protiv svake nade” (Rim 4,18), “napunio svakom radošću i mirom u vjeri da izobilujemo u nadi snagom Duha Svetoga” (Rim 15,13).*

## Krunica naših dana

**Fra Petar Lubina, KRUNICA NAŠIH DANA (suvremena razmatranja uz molitvu Gospine krunice), „Marija“, Split, 2010.**

*Tijekom obrambenoga Domovinskog rata Gospina krunica postala nam je znatno bliskija. Moleći je, iz dubine naših bića razlijevali su se vapaji za mirom i slobodom. Pri tome je Gospina krunica odigrala važnu ulogu, a naša molitva urodila je plodom. To me potaknulo na objavljivanje knjižice “Krunica - moja molitva” (1994.), vrlo dobro prihvaćene. Godina krunice (2002/03.) ponukala me na priređivanje knjige “Krunica - životna suputnica” (2003.), izišle g. 2004. u novom ruhu. Budući da je molitva krunice među pukom i te kako zaživjela, priredio sam knjižicu “Moja krunica” (2007.), sadržaja i oblika molitvenika.*

Kako smo kao zemlja u tranziciji u tijeku procesa globalizacije išli naprijed, nailazili smo i na određene tegobe. I njih sam se s vremenom trudio uklopiti u molitvu krunice, pa je nastala i ova knjiga, naslovljena “Krunica naših dana”. Sadrži kratka razmatranja kao uvode u pojedina otajstva krunice. Pružam je, evo, moliteljima Gospine krunice, da, u još izobilnijoj mjeri mognu “promatrati Kristovo lice s Marijom”, kako bi ih “krunica dovela u samo srce kršćanskog života” (Ivan Pavao II.).

Fra Petar Lubina

## **Teološki hod ekumenizma u XX. stoljeću**

**Fra Dušan Moro, TEOLOŠKI HOD EKUMENIZMA U XX. STOLJEĆU (Konferencije „Vjere i ustrojstva“, protagonisti i poteškoće), Služba Božja (knjiga 60.), Split, 2009.**

S obzirom da je na hrvatskom jeziku svaka knjiga izrazito ekumenske tematike više nego dobro došla, djelo koje je priredio dr. Dušan Moro, svakako će upotpuniti jedan dio ekumenskog priručnika mozaika na našem govornom području.

Unatoč tome što knjiga osvjetljava samo jedno usko sadržajno područje ekumenizma 20. stoljeća, jer se bavi djelovanjem i dokumentima Konferencije „Vjera i ustrojstvo“ (Faith&Order) Ekumenskog ili Svjetskog vijeća Crkava, ipak je naslov opravdan.

Za knjigom imaju razloga posegnuti ne samo oni koji se profesionalno bave studijem ekumenske teologije, nego svi oni koje zanimaju tijekomovi suvremene teološke misli.

Prof. dr. Jure Zečević



# ADRESAR FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

## PROVINCIJSKE USTANOVE

### PROVINCIJALAT SPLIT

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel: 021/ 362-388 Provincijal  
Tel: 021/ 348-182 Tajnik  
Fax: 021/ 347-822  
Tel: 021/ 362-649 Ekonom  
Fax: 021/ 348-116  
E-mail: provincijalat-franjevac@st.htnet.hr

### SJEMENIŠTE SINJ

21230 SINJ  
Fratarski prolaz 4  
Tel: 021/ 824-400  
Fax: 021/ 824-501  
Tel: 021/ 826-519 Ravnatelj

### GIMNAZIJA SINJ

21230 SINJ  
Franj. klasične gimnazije 22  
Tel/Fax: 021/ 821-809 tajništvo  
Tel: 021/ 825-009 zbornica

### POSTULATURA IMOTSKI (SAMOSTAN IMOTSKI)

### NOVICIJAT VISOVAC

22324 DRINOVCI  
Tel: 022/ 775-755  
Fax: 022/ 775-752

### KLERIKAT SPLIT

21000 SPLIT  
Ivana Pl. Zajca bb  
Tel: 021/ 541 700  
021/ 541 704

### “PLANINA I MORE“

21500 MAKARSKA  
Franjevački put 1  
Tel: 021/ 611-256

### “PANIS VITAE“

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel./Fax: 021/ 344-998

### “KAČIĆ“

21230 SINJ  
Alojzija Štepinca 1  
Tel: 021/ 70 70 71  
Fax: 021/ 70 70 20

### “MARIJA“

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel./Fax: 021/ 348-184

### “DOBRI OTAC ANTIĆ“

10000 ZAGREB  
Vrbanićeva 35  
Tel: 01/ 46-60-031

### “FRA RAFO KALINIĆ“

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel: 021/ 340-190

### “SLUŽBA BOŽJA“

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel: 021/ 343-561  
E-mail: sluzbaboazja@st.htnet.hr

## OSTALE USTANOVE

### KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Udružena ustanova splitske metropolije  
i Franjevačke prov. Presv. Otkupitelja  
21000 SPLIT  
Zrinsko-Frankopanska 19  
Tel./Fax: 021/ 386-144

### FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA

21000 SPLIT  
Poljudsko šetaliste 4  
Tel./Fax: 021/ 381-011

## DEUTSCHLAND

Iz HR: 0049 ne birati 0 od gradskog predbroja

### HRVATSKI DUŠOBRIŽNIČKI URED U NJEMAČKOJ

### FRANKFURT

An den Drei Steinen 42d  
60435 FRANKFURT/M  
Tel: 069/ 95 40 480 ured  
Fax: 069/ 95 40 48 24  
Tel: 069/ 95 404 811 stan  
E-mail: delegatur@kroatenseelsorge.de

### SAMOSTAN

### MÜNCHEN

Franziskanerkloster St. Gabriel  
Versaillerstr. 20  
81677 MÜNCHEN  
Tel: 089/ 41 95 010 Župni ured  
Fax: 089/ 47 98 52  
Tel: 089/ 419 501 17 Gvardijan  
Tel: 089/ 419 501 16 Župnik  
Tel: 089/ 419 501 25 Pavao Žmirer  
Fax: 089/ 470 849 81  
Tel: 089/ 416 198 31 Božo Ančić  
Fax: 089/ 416 198 33

### HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

### BERLIN

Feldstrasse 4  
13555 BERLIN  
Tel: 030/ 261 15 40; 261 15 49  
Fax: 030/ 2 62 83 97

### DARMSTADT

Feldbergstr. 32  
64295 DARMSTADT  
Tel: 06151/ 89 62 66 ured  
Fax: 06151/ 85 15 22  
Stan: Eschollbrückerstr. 15  
64295 DARMSTADT  
Tel: 06151/ 39 17 865

### DÜSSELDORF

Van-Douven-Str. 8  
40227 DÜSSELDORF  
Tel: 0211/ 78 41 21 ured  
Tel: 0211/ 78 44 53 stan  
Fax: 0211/ 8892 742

### ESSLINGEN

Untere Beutau 8-10  
73728 ESSLINGEN  
Tel: 0711/ 35 58 07  
Fax: 0711/ 35 57 94  
Stan: Lindenstr. 95  
73760 OSTFILDERN  
Tel: 0711/ 341 49 08

### FRANKFURT

Niederuau 27  
60325 FRANKFURT/M  
Tel: 069/ 72 31 25  
Fax: 069/ 72 33 63

### FREISING

Domberg 7  
85354 FREISING  
Tel: 08161/ 73 59  
Fax: 08161/ 417 57

### KELKHEIM

Am Kirchplatz 6  
65779 KELKHEIM  
Tel: 06195/ 97 66 71  
Fax: 06195/ 97 66 72

### KÖLN

Am Rinkenpfuhl 10  
50676 KÖLN  
Tel: 0221/ 24 28 16  
Fax: 0221/ 24 01 527

### LUDWIGSBURG

Schorndorfer Str. 31  
71638 LUDWIGSBURG  
Tel: 07141/ 92 69 71  
Fax: 07141/ 90 38 90  
Stan:  
Mozart str. 10  
71640 Ludwigsburg  
Tel: 07141/ 26 79 117

### MAINZ

Emmeranstraße 15  
55116 MAINZ  
Tel: 06131/ 22 94 54  
Fax: 06131/ 22 94 62

### MÜNCHEN

Schwanthaler Straße 98  
80336 MÜNCHEN  
Tel: 089/ 17 95 810  
Fax: 089/ 17 95 81 11

### OFFENBACH

Marienstraße 38  
63069 OFFENBACH/M  
Tel: 069/ 845 749  
Fax: 069/ 848 497 64  
Stan: Schäferstraße 20  
63069 OFFENBACH/M  
Tel: 069/ 84 66 29

### ROSENHEIM

Heilig-Geist-Straße 46  
83022 ROSENHEIM  
Tel: 08031/ 34 181  
Fax: 08031/ 58 98 25  
Stan: Aventinstraße 16/II  
83022 ROSENHEIM  
Tel: 08031/ 14 686  
Fax: 08031/ 79 74 23

### RÜSSELSHEIM

Im Kleinen Ramsee 21  
65428 RÜSSELSHEIM  
Tel: 06142/ 1 22 70

### SINDELFINGEN

Bleichmühlestr. 11/2  
71065 SINDELFINGEN  
Tel: 07031/ 87 31 33  
Fax: 07031/ 87 90 75  
Stan: Eyachstr. 36  
71067 SINDELFINGEN  
Tel: 07031/ 87 73 66  
Fax: 07031/ 87 90 75  
Mob: 0172/ 710 78 05

### STUTTGART - ZENTRUM

Heusteigstr. 18  
70182 STUTTGART  
Tel: 0711/ 6 40 30 40  
Tel: 0711/ 6 40 30 49  
Fax: 0711/ 6 49 32 78  
Stan: Stafflenbergstr. 46  
70184 STUTTGART  
Tel: 0711/ 1 64 54 71

### WAIBLINGEN

Marienstr. 16  
71532 WAIBLINGEN  
Tel: 07151/ 15 2 22  
Fax: 07151/ 59 9 00  
Stan: Lenzhalde 18  
71532 WAIBLINGEN  
Tel: 07151/ 98 16 104

### WUPPERTAL

Am Deckershäuschen 94  
42111 WUPPERTAL  
Tel: 0202/ 30 10 89  
Fax: 0202/ 30 61 45

### NJEMAČKA PASTVA

### GERETSRIED

Johann-Sebastian-Bach-Str. 2  
82538 GERETSRIED  
Tel: 08171/ 315 96  
Fax: 08171/ 38 04 79  
Tel: 08171/ 38 04 76 stan

## ITALIA

Iz HR: 0039 birati 0 od gradskog predbroja

### RIM

Collegio "Antoniano"  
Via Merulana 124  
00185 ROMA  
Tel: 06/ 70-373-9 centrala  
Fax: 06/ 70-373-614  
Tel: 06/ 70-373-716  
06/ 70-373-726 Hrvatsko bratstvo  
06/ 70-373-768 Jure Hrgović

### MOLISE

Piazza N. Neri 4  
86030 Acquaviva Collecroce (CB)  
Tel: 08/ 75 97 00 16

## SLOVENIJA

Iz HR: 00386 ne birati 0 od gradskog  
predbroja

### LJUBLJANA

Prešernov trg 4  
1000 LJUBLJANA  
Tel: 01/ 24 29 322  
Fax: 01/ 24 29 323  
Tel: 01/ 24 29 300 samostan

## ENGLIESKA

Iz HR: pozivni 0044

### LONDON

17 Boutflower Road  
London, SW11 1RE, UK  
Tel/Fax: 0/ 207 2233 530

## CANADA

Iz HR: pozivni 001

### VANCOUVER

3105 E. 1st Avenue  
VANCOUVER - B. C., V5M 1B6  
Tel: 604/ 253-2089  
Fax: 604/ 254-5198

## USA

Iz Hrvatske pozivni broj 001

### SAN JOSE

901 Lincoln Avenue  
S. JOSE, California 95126  
Tel: 408/ 279-0279  
Fax: 408/ 292-5868

**SAMOSTANI**

**IMOTSKI**

21260 IMOTSKI  
Fra Stjepana Vrljića 21  
Tel: 021/ 841-178  
671-077  
Fax: 021/ 671-070

**KARIN**

23452 KARIN  
Tel: 023/ 687-613  
687-621

**KNIN**

22300 KNIN  
Zvonimirova 46  
Tel: 022/ 660-160  
Fax: 022/ 660-046

**MAKARSKA**

21300 MAKARSKA  
Franjevač ki put 1  
Tel.: 021/ 612-259 samostan  
Tel: 021/ 616-681 gvardijanat  
Fax: 021/ 616-681  
Tel/fax: 021/ 611-416

**OMIŠ**

21310 OMIŠ  
Put Skalica 16  
Tel: 021/861-083; 862-355  
Fax: 021/862-400

**SINJ**

21230 SINJ  
Fratarski prolaz 4  
Tel: 021/ 70-70-10 samostan  
Tel: 021/ 70-70-17 gvardijanat  
Fax: 021/ 70-70-20

**SPLIT**

21000 SPLIT  
Trg Gaje Bulata 3  
Tel: 021/ 340-190  
Fax: 021/ 344-988

**SPLIT - Trstenik**

21000 SPLIT  
Ivana Pl. Zajca bb  
Tel: 021/ 541 700  
021/ 541 704

**SUMARTIN**

21426 SUMARTIN  
Tel: 021/ 648-100

**ŠIBENIK**

22000 ŠIBENIK  
Kačićeva 11  
Tel/fax: 022/ 217-020

**ŠIBENIK - Šubičevac**

22000 ŠIBENIK  
Bana Ivana Mažuranića 3a  
Tel: 022/ 214 294

**VISOVAC**

22324 DRINOVIĆI  
Tel: 022/ 775-416, 775-700  
Fax: 022/ 775-732

**ZAGREB**

10000 ZAGREB  
Vrbanićeva 35  
Tel: 01/ 46-60-030; 4660033  
Tel/fax: 01/ 46-60-032 gvardijanat

**ZAOSTROG**

21334 ZAOSTROG  
Obala hrv. rodoljuba 36  
Tel: 021/ 629-200  
Tel/fax: 021/ 678-059

**ŽIVOGOŠĆE**

21329 IGRANE  
Tel: 021/ 627-104

**ŽUPE**

**BAČINA-Plina Stablina  
BAJAGIĆ**

21241 Obrovac Sinjski  
Tel: 021/ 839-840

**BANJEVCI**

Banjevci 196  
23302 Stankovci  
Tel: 023/ 632-025

**BAST - BAŠKA VODA**

21320 Baška Voda  
Tel: 021/ 620-353

**BILICE**

22000 Šibenik  
Ivana Mažuranića bb  
Tel: 022/ 217-020

**BLIZNA**

21228 Blizna Donja  
Tel: 021/ 897-222

**BRIST - samostan Zaoztrog**

Tel: 021/ 629-255

**BRISTIVICA**

21228 Blizna Donja  
Tel: 021/ 898-009

**BRŠTANOVO**

21202 Lećevica  
Tel: 021/ 254-164

**CRIVAC**

21229 Crivac  
Tel: 021/ 810-077

**ČISTA VELIKA**

22214 Čista Velika  
Tel: 022/ 489-080

**ČVRLJEVO**

22323 Unešić  
Tel/fax: 022/ 875-093

**DANILO**

22205 Perković  
Tel: 022/ 779-581

**DRAŠNICE - Igrane**

**DRNIŠ**

22320 Drniš  
Kardinala Utišinovića 14  
Tel/fax: 022/ 886-137

**DRVENIK - samostan Zaoztrog**

**DUBRAVA**

22000 Šibenik  
Ivana Mažuranića bb  
Tel: 022/ 215-902

**DUBRAVICE**

22222 Skradin  
Tel: 022/ 775-477

**GALA**

21241 Obrovac/Sinjski  
Tel/fax: 021/ 839-999

**GRAB**

21242 Grab  
Tel: 021/ 828-064

**GRAČAC**

Kneza Branimira 1  
23440 Gračac  
Tel: 023/ 773-090

**GRADAC Drniški**

22322 Ružić  
Tel: 022/ 872-781

**GRADAC n/m**

21330 Gradac  
Tel: 021/ 697-588

**HRVACE**

21233 Hrvace  
Tel: 021/ 829-222

**IGRANE**

21329 Igrane  
Tel: 021/ 627-874

**IMOTSKI - samostan**

**KADINA GLAVICA**

22320 Drniš  
Kard. Utišinovića 14  
Tel: 022/ 887-820

**KARIN - samostan**

**KIJEVO**

22310 Kijevo  
Tel/Fax: 022/ 681-015

**KLJACI**

22322 Ružić  
Tel: 022/ 874-111

**KNIN - samostan  
KONJEVATE**

22221 Lozovac  
Tel: 022/ 778-855

**KOZICA**

21274 Kozica  
Tel: 021/ 609-230

**KRUŠEVO**

23450 Obrovac  
Tel: 023/ 636-411

**LABIN - PRGOMET**

21201 Prgomet  
Tel: 021/ 805-003

**LEĆEVICA**

21202 Lećevica  
Tel: 021/ 250-055

**LIŠANE**

23303 Lišane Ostrovičke  
Tel: 023/ 661-015

**LOVINAC - Gračac**

**LOVREĆ**

21257 Lovreć  
Tel: 021/ 723-255

**METKOVIĆ**

20350 Metković  
Ante Gabrića 27  
Tel/Fax: 020/ 681-818

**MILJEVCI**

22324 Drinovci/Miljevci  
Tel/Fax: 022/ 882-055

**MIRLOVIĆ**

22323 Unešić  
Tel: 022/ 869-800

**NEVEST**

22323 Unešić  
Tel: 022/ 860-829

**OGORJE**

21206 Ogorje  
Tel: 021/ 663-106

**OTOK**

21238 Otok Dalmatinski  
Tel/Fax: 021/ 834-144

**PERKOVIĆ**

22205 Perković  
Tel: 022/ 772-333

**PIRAMATOVCI**

22222 Skradin  
Tel: 022/ 767-605

**PLINA - STABLINA**

20340 Ploče, p.p. 59  
Tel: 020/ 679-420

**PODACI - samostan Zaoztrog**

**PODBABLJE**

21262 Kamenmost  
Tel: 021/ 848-475

**POTRAVLJE**

21233 Hrvace  
Tel: 021/ 818-555

**PRIMORSKI DOLAC**

21227 Primorski Dolac  
Tel: 021/ 899-390

**PROLOŽAC**

21264 Proložac  
Tel: 021/ 846-025

**PROMINA**

22303 Oklaj  
Tel: 022/ 881-306

**PRUGOVO**

21231 Klis  
Tel: 021/ 253-053

**RADOŠIĆ - Lećevica**

**RUNOVIĆI**

21261 Runovići  
Tel: 021/ 849-000  
Fax: 021/ 670-512

**RUPE**

22222 Skradin  
Tel: 022/ 775-477

**SINJ - samostan**

Tel: 021/ 823-100; 70-70-41

**SIVERIĆ**

22321 Siverić  
Tel: 022/ 885-416

**SLIVNO**

21272 Slivno  
Tel/fax: 021/ 855-100

**SPLIT - samostan**

Tel/Fax: 021/ 343-586

**STANKOVCI**

23302 Stankovci  
Tel: 023/ 380-071

**STAŠEVICA**

20345 Staševica  
Tel: 020/ 695-200

**STUDENCI**

21265 Studenci  
Tel/fax: 021/ 725-506  
Tel: 021/ 725-487

**SUMARTIN - samostan**

**ŠIBENIK - CRNICA**

22000 Šibenik  
Ivana Mažuranića bb  
Tel: 022/ 217-020

**ŠIBENIK - METERIZE**

22000 Šibenik  
Trg sv. Jeronima 1  
Tel: 022/ 332-043

**ŠIBENIK - ŠUBIČEVAC**

22000 Šibenik  
Bana Ivana Mažuranića 3a  
Tel: 022/ 214-294

**ŠIBENIK - VAROŠ**

22000 Šibenik  
Fra Stjepana Zlatovića 14  
Tel: 022/ 212-577

**TUČEPI**

Podgradac 2  
21325 Tučepi  
Tel: 021/ 623-251

**TURJACI**

21230 Sinj, p.p. 76  
Tel: 021/ 836-100

**UGLJANE**

21243 Ugljane  
Tel: 021/ 813-001

**UNEŠIĆ**

22323 Unešić  
Tel: 022/ 860-800

**VELIKO BRDO**

21300 Makarska  
Franjevački put 1  
Tel: 021/ 612-259

**VINJANI**

21260 Imotski  
Tel: 021/ 841-791

**VRGORAC**

21276 Vrgorac  
Splitska 23  
Tel: 021/ 674-212

**VRLIKA**

21236 Vrljika  
Tel/Fax: 021/ 827-200

**VRPOLJE**

22300 KNIN  
Tomislavova 172  
Tel: 022/ 662-270

**ZAGREB - samostan**

Tel/Fax: 01/466-05-55

**ZAOSTROG - samostan**

**ZAVOJANE - Kozica**

**ZLOPOLJE - Ogorje**

**ZMIJAVCI**

21266 Zmijavci  
Tel: 021/ 840-148

**ŽIVOGOŠĆE - samostan**